

Satakunnan Ammattikorkeakoulu

Mari Tammisto

VUOROHOITOLASTEN HYVINVOINTI –
LIIANKO MONTA MUUTTUVAA TEKIJÄÄ?

Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagogiikan suuntautumisvaihtoehto

2007

“Tarvitaan hiljaisuutta.

Tarvitaan rauhaa.

Kasvamiseen tarvitaan aikaa.

Ei voida edellyttää,

että mikään kasvaisi pellossa,

jota taukoamatta kynnetään.”

(Tuntematon)

VUOROHOITOLASTEN HYVINVOINTI – LIIANKO MONTA MUUTTUVAA TEKIJÄÄ?

Tammisto Mari
Satakunnan Ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosiaalipedagogiikan suuntautumisvaihtoehto
Joulukuu 2007
Työn ohjaaja: Lenita Kumpulainen KM
YKL: 37.41
Sivumäärä: 52

Asiasanat: Hyvinvointi, päivähoito, vuorohoito, lapsen kehitys

Tämän opinnäytetyön aiheena oli tutkia vuorohoidossa olevien lasten hyvinvoinnin tilaa. Opinnäytetyöni oli laadullinen tutkimus ja sillä oli kaksi tarkoitusta. Selvittää vuorohoitolaisten tämänhetkisen hyvinvoinnin tilaa ja hyvinvoinnin tuottamisessa ilmeneviä ongelmia. Opinnäytetyön otos oli pieni, joten työn tarkoitus ei ollut saada yleistettävää tuloksia, vaan kartoittaa lasten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä.

Tietoa vuorohoitolaisten hyvinvoinnista keräsin työntekijöille tarkoitettulla kyselyllä. Kysely sisälsi sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa jo tiedossa olevien lasten hyvinvointiin vaikuttavien osa – alueiden ilmentymistä sekä saada esille nimenomaan vuorohoidossa esiintyviä hyvinvoinnin tuottamiseen liittyviä erityispiirteitä.

Opinnäytetyöni rakentui teoriaosasta ja tutkimusosasta. Teoriaosassa käsitteelin vuorohoitoa osana päivähoitojärjestelmää ja lasten hyvinvointia Erik Allardtin hyvinvointiteoriaa mukaillen. Tutkimusosa rakentuu kyselyn vastausten tarkastelusta ja tulkinnasta.

Tutkimustuloksissa selvisi, että vuorohoitolapset voivat pääasiassa hyvin. Hyvinvoinnissa oli kuitenkin nähtävissä tiettyjä osa – alueita, jotka ovat heikommin toteutuneita. Myös tiettyjä vuorohoidolle ominaisia ongelmia tuli esiin tutkimustuloksissa. Suurimpina ongelmina vuorohoitolaisten hyvinvoinnin kannalta olivat liian pitkät tai hankalat hoitoajat, resurssipula ja vanhemmuudessa esiintyvät vaikeudet.

Vuorohoito on ajankohtainen asia päivähoidossa ja sitä tulee kehittää, sillä se on hoitomuotona tullut yhteiskuntaamme jäädäkseen. Yhä useampi vanhempi tekee vuorotöitä, joka tarkoittaa vuorohoidon lisääntyvää tarvetta. Näin ollen vuorohoitoon on suunnattava yhä enemmän resursseja ja kehitystoimenpiteitä.

CHILDREN'S WELFARE IN DAYCARE THAT IS ARRANGED A ROUND – THE – CLOCK – ARE THERE TOO MANY INFLUENTIAL FACTORS?

Tammisto Mari
Satakunta University of Applied Sciences
Social services
Degree Program in Social Pedagogy
December 2007
Tutor: Lenita Kumpulainen M.A. of pedagogies
PLC: 37.41
Pages: 52

Keywords: Welfare, day care, day care that is arranged a round – the - clock, development of children

Subject of this thesis was investigating of children's welfare in a daycare that is arranged a round – the – clock. My thesis was a qualitative research and it has two purposes. It found out conditions of welfare of children whom been take care of the daycare that is arranged a round – the – clock. It also found out problems which appeared in a welfare producing. Sample in this thesis was small so purpose of this thesis wasn't to get generalized results. Purpose was in charting those factors which influences in children's welfare.

I collected the Information of children whom been take care of the daycare that is arranged a round – the – clock from inquiry that was destined for the employees. There where multiple choice questions and open position questions in the inquiry. Purpose of the inquiry was for chart how those sectors that influences children's welfare becomes evident. I also wanted to bring out those special characters that are connected in welfare producing.

My thesis was based on two parts, theory and results. In theory I discussed of daycare that is arranged a round – the – clock as a part of day care organization. In theory I also discussed of children's welfare adapting it into Erik Allardt's welfare theory. In results I write about the inquiry answers and think about what those does means.

In results could be seen, that children whom been take care of the daycare that is arranged a round – the – clock mainly feel great. Still there were some parts of welfare that aren't so well. In results could be also seen some problems that are characteristic in the daycare that is arranged a round – the – clock. Biggest problems in producing children's welfare are: Time that child spent in the daycare that is arranged a round – the – clock is too long or troublesome, lack of resource and problems in parenthood.

Daycare that is arranged a round – the – clock is very current thing. Developing it is important, because it has come to stick. More and more parents' works at evenings, nights and weekends. That bring on more requirement of daycare that is arranged a round – the – clock. That is the thing why we must turn more resources and developing maneuvers on daycare that is arranged a round – the – clock.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 VUOROHOIDON KEHITTYMINEN SUOMESSA	8
2.1 Suomalaista päivähoitoa 1850 – luvulta asti	8
2.2 Päivähoito mahdolliseksi jokaiselle lapselle	8
2.3 Päivähoidon muutokset 2000-luvun vaihteessa	9
3 VUOROHOIDON JÄRJESTÄMINEN JA TOIMINTAPERIAATTEET	10
3.1 Päivähoidossa toteutettava lasten vuorohoito	10
3.2 Laki osana vuorohoidon toiminnan määrittelyä	12
4 LASTEN HYVINVOINNIN EDELLYTYKSET VUOROHOIDOSSA	14
4.1 Hyvinvoinnin määritelmä	14
4.2 Yhteisyyssuhteet hyvinvoinnin kuvaajana	15
4.3 Itsensä toteuttamisen muodot hyvinvoinnin kuvaajana	16
4.3.1 Psyykkistä kehitystä tukeva toiminta	16
4.3.2 Fyysistä kehitystä tukeva toiminta	17
4.3.3 Sosiaalista kehitystä tukeva toiminta	18
4.3.4 Uni osana kehityksen tukemista	19
4.4 Päiväkodin kasvuympäristö osana lasten hyvinvointia	20
4.5 Kehittämällä kohti parempaa lasten hyvinvointia	21
5 AIEMPIÄ TUTKIMUKSIA VUOROHOIDOSTA	22
6 TUTKIMUSONGELMA	24
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
7.1 Aikataulukutus ja kohderyhmä	25
7.2 Menetelmät ja tutkimusetiikka	25
8 TUTKIMUSTULOKSET	28
8.1 Kysymyksistä vastauksiin	28
8.2 Monivalintakysymysten kautta lasten hyvinvoinnin peruselementteihin	29
8.2.1 Päiväkodin ympäristö osana hyvinvoinnin tuottamista	29

8.2.2 Yhteisyyssuhteet kuvaamassa lasten hyvinvoinnin tasoa	30
8.2.3 Itsensä toteuttaminen osana lasten hyvinvointia	33
8.3 Avoimet kysymykset ja hyvinvoinnin tuottamisen monimuotoisuus	36
8.3.1 Vuorohoitolapsen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä.....	37
8.3.2 Lapsiryhmän vaikutus vuorohoitolapsen hyvinvointiin.....	39
8.3.3 Päiväkodin tilat osana hyvinvoinnin tuottamista	40
8.3.4 Lasten hyvinvointia yhteistyössä vanhempien kanssa	41
8.3.5 Henkilöstön rooli lasten hyvinvoinnin tuottamisessa	42
8.3.6 Muut vuorohoitolasten hyvinvointiin vaikuttavat tekijät.....	43
9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	44
9.1 Kyselytulosten herättämiä ajatuksia.....	44
9.2 Yhteiskunnan vaikutus vuorohoitolasten hyvinvointiin	47
9.3 Jatkotutkimusaiheita.....	48
LOPPUSANAT.....	49
LÄHTEET.....	50
LIITELUETTELO	

1 JOHDANTO

Kesällä 2005 tutustuin ensimmäisen kerran lasten vuorohoitoon kesätyössäni vuoropäiväkodissa. Vuorohoitoryhmä oli uusi ja toimintaa kehitettiin jatkuvasti. Kehittämisen takia moniin asioihin kiinnitin erityistä huomiota ja pikkuhiljaa lasten hyvinvointi vuorohoidossa alkoi kiinnostaa minua enemmän. Mitä enemmän lasten hyvinvoinnin perusteita mietin, sitä enemmän löysin puutteita hyvinvoinnin tuottamisessa. Tämä pohdinta herätti kiinnostukseni, jonka pohjalta olen opinnäytetyönikin tehnyt.

Lasten päivähoito on yksi suomalaisten ylpeydenaiheita ja usein ajatellaan päivähoitomme olevan ensiluokkaista. Suomalainen päivähoito onkin maailman huippua, mutta nykyisessä jatkuvasti kehittyvässä maailmassa ”huippuakin” tulee kehittää. Ihmisten elämä ja tarpeet muuttuvat jatkuvasti. Päiväkodissa järjestettävä vuorohoito on yksi esimerkki tästä muutoksesta, sillä ajatellaanpa vaikka 1960 – luvun Suomea. Kuka silloin olisi uskonut, että jokin päivä lapsia hoidetaan öisin jossakin muualla kuin kotona.

Mitkä asiat sitten vaikuttavat vuorohoitolasten hyvinvointiin? Niitä lähdin opinnäytetyössäni selvittämään ja kuten työn nimikin sanoo, erittäin monet asiat vaikuttavat vuorohoitolasten hyvinvointiin. Lasten hyvinvointi on mielestäni asia josta ei voida puhua liikaa, ja johon ei voida panostaa liikaa. Lapset ovat yhteiskuntamme tulevaisuus ja meidän aikuisten tehtävä on turvata heidän kasvu ja kehitys. Päivähoidon henkilökunta, vanhemmat, mummut, vaarit, tädit ja sedät, kaikki ovat vastuussa siitä, että hyvinvointiin panostetaan ja pyritään minimoimaan erilaiset lapsia vahingoittavat tekijät. Lapsen elämä on kokonaisuus, johon liittyy perhe, läheiset, päivähoito, harrastukset ja monet muut tekijät. Näin ollen meidän tulee muistaa, että vuorohoito yksin ei voi vaikuttaa lasten hyvinvointiin, vaan siihen vaikuttavat vanhemmat, työnantajat, työyhteisö ja yhteiskunta, joiden kanssa yhteistyössä toimiessa voidaan nostaa lasten hyvinvointia.

2 VUOROHOIDON KEHITTYMINEN SUOMESSA

2.1 Suomalaista päivähoitoa 1850 – luvulta asti

Suomalaisen päivähoidon kehitys on alkanut 1850 – luvulla, jolloin senaatti valitsi Uno Cygnaeuksen tutkimaan ja perehtymään eri maiden opetuslaitoksiin. Cygnaeusta voidaan pitää suomalaisen päivähoidon isänä, sillä marraskuussa 1860 Cygnaeus luovutti senaatille asiakirjan "Ehdotuksia Suomen kansakoulutoimesta". Siinä hän ehdotti perustettavaksi lastentarhoja, jotka kattaisivat myös alkeisopetusta antavat luokat sekä lastenseimiä, jotka harjoittaisivat lasten hoitoa ja kasvatusta. Vuonna 1863 väliaikaisen asetuksen mukaan avattiin ensimmäinen lastentarha. Ensimmäiset lastenseimet mahdollisti kouluasetus vuonna 1866. Nykyisen tyyppinen lastentarha syntyi Cygnaeuksen kuoleman jälkeen 1890-luvulla. (Hänninen & Valli 1986, 52–58.) 1890 – luvulla lastentarhatoimintaa kehitti Hanna Rothman, joka jatkoi Cygnaeuksen jalanjalkia. Rothman oli huolissaan köyhistä lapsista, jotka kuljeskelivat kaduilla sillä välin, kun heidän vanhempansa olivat töissä. Kadulla olo teki lapset aroiksi ja ryhmiin sopeutumattomuus vaikeutti oppimista. Rothman sai rahoituksen päiväkodin perustamiseen niille köyhille lapsille, joiden vanhemmat kävivät töissä. Tämä lastentarha aloitti toimintansa 1888. (Salminen H. & Salminen J. 1986, 102–105.) Vuosina 1888–1912 Suomessa lastentarhatoiminta levisi koko maan kattavaksi. Lastentarhoja oli Helsingistä Tornioon asti, tosin harvaan, sillä lastentarhoja perustettiin vain kaupunkeihin ja tehdaspaikkakunnille. (Hänninen & Valli 1986, 105–106.)

2.2 Päivähoito mahdolliseksi jokaiselle lapselle

Vuonna 1973 Suomessa tuli voimaan laki lasten päivähoidosta. Tämä laki muutti päivähoidon antamalla päiväkodeille oikeuksia ja kunnille velvollisuuksia hyvän hoidon järjestämiseksi. Lain voimaan tullessa vuonna 1973 kunnallisia päivähoitopaikkoja oli yhteensä 43 000. 1980 – luvun lopussa kunnallisten päivähoitopaikkojen määrä oli kasvanut 200000. Tätä kasvua selittää vuonna 1983 voimaan tullut päivähoitolain muutos. Muutos määräsi, että kunnan tulee järjestää lasten päivähoito siten, että ”se tarjoaa lap-

sen hoidolle ja kasvatukselle sopivan hoitopaikan ja jatkuvan hoidon”. Näin ollen päivähoitosta tuli perheille tarkoitettu palvelu, jonka tulee tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoitotoiminnasta tuli enemmän lapsen kehitystä ja kasvatusta tukevaa, kun ennen se oli ollut lasten säilytyspaikka huoltajien työpäivän ajaksi. (Uoti 2003, 80- 82.)

Päivähoitolain suurin muutos tapahtui 1990 – luvun alussa, kun päivähoito-oikeus muutettiin subjektiiviseksi, kaikkia lapsia koskevaksi. Kunnan tuli tarjota päivähoitoa kaikille niille lapsille, joiden huoltajat sitä halusivat. Tämä velvollisuus koskee asuinpaikasta riippumatta kaikkia lapsia, joita ei koske vielä oppivelvollisuus. (Uoti 2003, 96 – 99.) Tämä velvollisuus järjestää hoitoa siinä muodossa, kun vanhemmat toivovat, velvoitti kunnat järjestämään päivähoitoa myös ympärivuorokautisesti. Näin ollen monille vanhemmille tuli mahdolliseksi työskennellä myös iltaisin ja öisin.

2.3 Päivähoidon muutokset 2000-luvun vaihteessa

2000-luvulla päivähoitoa on kohdannut ainakin kaksi suurta muutosta, laatu-ajattelun käyttöönotto ja esiopetuslaki. Laatu – käsite on nyky – yhteiskunnassamme hyvin yleinen käsite, joka muuttuu ja muotoutuu jatkuvasti. Laadulle ei ole yhtä tiettyä määritelmää, mutta eri määritelmistä voidaan löytää kaksi keskeistä laadun tavoitetta. Näitä ovat toiminnan säätely ja toiminnan kehittäminen. Päivähoidossa toiminnan säätely toteutuu pääsääntöisesti hallinnollisesti ja toiminnan kehittäminen enemmän yhteistyössä käytännön kentän ja hallinnollisten työntekijöiden kesken. (Nummenmaa 2004, 81.) Laatu on palvelun mittari ja siihen pyritään päiväkodeissakin panostamaan kehittämällä palveluja asiakkaiden toiveiden mukaiseksi. Laadun kehittämisen työkaluja ovat työn arviointi, palvelujärjestelmän tarkastelu ja palvelujen pilkkominen, jotta välttyttäisiin tuottamasta päällekkäisiä palveluita. (Ihalainen & Kettunen 2006, 25.)

Päivähoidossa laatu merkitsee sitä, että päivähoidon perustehtävää ”Tukea päivähoitossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.” (Laki lasten päivähoitosta 2a§.) toteutetaan niin, että asiakkaat ja palvelua tarjoava taho ovat toimintaan tyytyväisiä. Ulla

Kauppi on kirjassaan määritellyt päivähoidon laatuun vaikuttavia tekijöitä, joita ovat muun muassa hoidon yksilöllisyys, hoitoryhmien koko, hoidon kasvatuksellinen sisältö, hoitopaikkojen sijainti ja saavutettavuus, opetussuunnitelmien kehittyneisyys ja hoidon ajanmukaisuus. Kun nämä asiat ovat kohdallaan ja kummatkin osapuolet, asiakkaat ja palvelun tuottajat, ovat tyytyväisiä tilanteeseen, on hoito laadukasta. Kaupin tutkimuksen mukaan päiväkodin johtajat ovat sitä mieltä, että laatua voidaan parhaiten kehittää henkilöstön rekrytoinnin kautta. Eli henkilöstön lisääminen parantaa laatua, sillä lisätyövoima parantaa kaikkia laatuun vaikuttavia osa – alueita. (Kauppi 2001, 49.)

Toinen 2000 – luvulla päivähoitoa muuttanut tekijä on vuonna 2000 alkanut perusopetuslain mukainen esiopetus, jota kunnan on järjestettävä lapselle oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna (Perusopetuslaki 4 §). Esiopetus on suunniteltu osaksi lapsen varhaiskasvatusta ja sen tavoitteita ovat lapsen motivointi, rohkaisu ja oppimiseen innostaminen. Yhtenä esiopetuksen tehtävänä on myös arvioida lapsen kouluvalmiuksia ja puuttua mahdollisiin ongelmiin jo ennen koulun aloittamista. (Kauppi 2001, 17.) Esiopetuksen järjestäminen on suuressa osassa kuntia toteutettu päiväkotien yhteydessä koko – ja puolipäiväryhmissä. Tämä on lisännyt päivähoidon kysyntää. Lisäksi päivähoitopalveluja on muutenkin jouduttu laajentamaan, jotta pystytään vastaamaan lain asettamiin vaatimuksiin esiopetuksesta ja varhaiskasvatuksesta. Tällaisia laajennuksia ovat olleet muun muassa yhteistyön lisääminen esimerkiksi lastensuojelun ja terveydenhuollon välillä. (Porin kaupungin lapsi – ja nuorisopoliittinen ohjelma vuosille 2002 – 2004. 2001, 20.)

3 VUOROHOIDON JÄRJESTÄMINEN JA TOIMINTAPERIAATTEET

3.1 Päivähoitossa toteutettava lasten vuorohoito

Vuorohoito on päiväkodissa iltaisin – tai ympärivuorokautisesti tapahtuvaa lastenhoitoa, jota järjestetään lapselle silloin, kun vanhempien työssäkäynti tai opiskelu sitä vaatii. Jokaiselle perheelle vuoro hoiton tarve on yksilöllistä, niinpä sitä harkitaan ja toteute-

taan myös yksilöllisesti. Hoitoa ei tarjota vanhempien vapaa – aikana, vaan vain työ – tai opiskeluaikana, jolloin sitä voidaan järjestää perheiden tarpeiden mukaan iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Päivähoidon palvelut ajoittuvat pääosin arkipäiville klo 6.15 – 17.30 välille, joten vuorohoito kattaa tästä ylimenevän ajan. (Vuorohoidon työryhmä 1998, 17–19.)

Vuorohoidossa toimintaperiaatteet rakentuvat usein yksilöllisesti jokaisen hoitoa antavan yksikön ympärille lasten yksilöllisen vaativuuden, hoitoaikojen ja perheiden toiveiden mukaan. Joitakin yleistettäviä käytäntöjä vuorohoitoyksiköiden toiminnassa kuitenkin on. Usein illalla on määritelty jokin aika, jonka jälkeen lasta ei enää anneta hakea yöksi kotiin. Esimerkiksi jos vanhempi pääsee töistä 23.00 ja päiväkodin sääntö on, ettei lapsia luovuteta 22.00 jälkeen, tulee vanhempi hakemaan lapsensa päiväkodista aamulla. Pelkkää iltahoitoa järjestävät toimipisteet ovat usein auki vallitsevien hoitoaikojen mukaan. Esimerkiksi kaupan alan työntekijöiden työaika loppuu usein klo 21.00, joten päiväkotia käytännön kannalta järkevintä pitää auki 21.30 asti, jolloin vanhemmat voivat itse hakea lapsensa töiden jälkeen, eikä sijaishoitajia tarvita. Juhlapyhien aukioloajat ovat myös vaihtelevia, mutta kasvavan kysynnän edessä useimmissa vuorohoittoa antavissa yksiköissä hoitoa tarjotaan myös juhlapyhinä. (Vuorohoidon työryhmä 1998, 17–19.)

Vuorohoitoa järjestävien yksiköiden tiloissa yhtenevää on ainakin se, että niistä on pyritty tekemään kodinomaiset ja turvalliset. Lapset ovat usein ympärivuorokautisessa hoidossa, joten ympäristön on oltava mahdollisimman stressitön ja kodinomainen, jolloin lapsi kuormittuu mahdollisimman vähän. Iltaisin ja aikaisin aamulla kodinomaisuus mahdollistaa pienryhmissä tai omissa oloissa toimimisen. Yleisenä kriteerinä tiloihin liittyen on pidetty myös sitä, että jokaisella lapsella on oma sänky, jota kukaan muu ei käytä. Tämä ja monet muut nukahtamiseen liittyvät asiat ovat hyvin olennaisia, jotta lapselle tulee turvallinen tunne nukkuessaan oman kodin ulkopuolella. Jokaiselle oman sängyn järjestäminen ei kuitenkaan ole aina mahdollista, sillä useimmissa yksiköissä tilan puute voi olla ongelma. (Vuorohoidon työryhmä 1998, 20–22.)

Henkilöstön osalta vuorohoitoa järjestävissä yksiköissä on epäselvyyttä, sillä käytännön mitoitusohjeita ei ole erikseen laissa määritelty, vaan vuorohoitoyksiköt soveltava lakia lasten päivähoidosta. Pääsääntöisesti kuitenkin henkilöstön työvuorot on järjestetty niin,

että lastentarhanopettajat toimivat päivävuoroissa, jolloin toiminnan järjestäminen on tarkoituksenmukaisinta. Ilta, – yö – ja viikonloppuvuoroissa työskentelee lastenhoitajia. Yövuoroissa useimmissa yksiköissä työskentelee yksi lastenhoitaja. Vuorohoitoyksiköissä henkilöstöä tarvitaan huomattavasti enemmän kuin päivähoitoa antavassa yksikössä, joten henkilöstön pysyvyys ja toimivat sijaisjärjestelyt korostuvat. Myös työvuorojen toimivuus on tärkeää sekä lasten, että henkilöstön jaksamisen kannalta. Esimerkiksi iltaisin nukkumaanmenon aikaan työntekijöitä tulee olla tarpeeksi, jotta nukkumaanmeno ja iltarutiinit ovat stressittömiä lapsille eivätkä kuormita työntekijää liikaa. Ruoka – ja siivoushuollon henkilöstöä ei vuorohoitoyksiköissä iltaisin – ja viikonloppuisin yleensä ole, vaan hoitotyöntekijät tekevät nämä tehtävät, joihin kuuluvat muun muassa ruuan lämmittäminen ja muut keittiötyöt. (Vuorohoidon työryhmä 1998, 20–22.)

3.2 Laki osana vuorohoidon toiminnan määrittelyä

Laki ja asetus lasten päivähoidosta tulivat voimaan 1973. Tämän jälkeen lain pykälä on muutettu ja uudistettu, mutta varsinkin vuorohoidon osalta laista löytyy epäkohtia. Myös lain toteuttaminen vuorohoidossa voi olla vaikeaa ja taloudellisesti kallista, sillä jotkut pykälät sisältävät asioita, jotka vuorohoitoa järjestettäessä poikkeavat hyvin paljon päiväkodissa päiväaikaan tapahtuvasta hoidosta.

Laki lasten päivähoidosta määrittää, että kunnan on järjestettävä päivähoitoa siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve vaatii. (Laki lasten päivähoidosta 11§.) Eli jos kunnassa ilmenee tarvetta lapsen vuorohoidolle, on kunnan järjestettävä sitä. Vuorohoitoa voidaan tietenkin järjestää perhepäivähoidossa tai päiväkodissa, mutta nykyisin vuorohoitoa järjestetään useimmin päiväkodissa. Tällaisella järjestelyllä vältetään yhden hoitajan ympärivuorokautisilta työpäiviltä ja rasittumiselta. Päivähoitolain toinen pykälä määrittää, että ”hoitoa tulee järjestää lapsen hoidolle ja kasvatukselle sopivassa hoitopaikassa”. Eli hoitopaikan tulee tukea hoito – ja kasvatus-työtä kaikilta ominaisuuksiltaan. Vuorohoitoa ajatellen tällaisen paikan tulee olla juuri kodinomainen, rauhallinen ja tarpeeksi tilava, jotta rauhallisuus pystytään säilyttämään. (Laki lasten päivähoidosta 2§.)

Asetus lasten päivähoidosta tarkentaa vielä hoidon järjestämistä siten, että ”hoidon ja kasvatuksen tarve eri ikäryhmissä tulee turvata tasapuolisesti ja paikallisten olojen edellyttämällä tavalla” (Asetus lasten päivähoidosta 1§). Eli jokaisen eri-ikäisen lapsen on saatava juuri hänen kehitystasoaan tukevaa ja turvaavaa hoitoa. Tämä asettaa vuorohoittoa tarjoavalle yksikölle paljon paineita, sillä hoitoyksikön tulee tiloiltaan olla ympäri vuorokautista hoitoa tukeva huomioiden esimerkiksi lasten iltatoimet sisältäen suihkussa käymisen, yön aikaisen turvallisuuden ja kodinomaisuuden. Lain pykälä 2 määrittää sitä, minkä ikäisiä lapsia hoidossa saa olla. Pääasiassa hoitoa voivat saada lapset, jotka eivät ole vielä oppivelvollisuusiässä, mutta jos olosuhteet sitä vaativat, eikä hoitoa voi muulla tavalla järjestää myös oppivelvollisuusiässä olevat lapset voivat saada päivähoitoa. (Laki lasten päivähoidosta 2§.) Tämä mahdollistaa sen, että myös koululaiset voivat saada vuorohoittoa, jos esimerkiksi yksinhuoltajaäiti tekee vuorotyötä. Näin ollen vuorohoidossa olevien lasten ikäero voi olla hyvinkin suuri, jopa yhdeksän vuotta, jolloin lasten kehitystasoa vastaavan hoidon ja kasvatuksen järjestäminen on hyvin vaativaa.

Lapsen hoitoajasta päivähoitolain neljäs pykälä määrittää seuraavaa: ”Kokopäivähoidossa lapsen hoitoaika saa yleensä jatkua yhtäjaksoisesti enintään kymmenen tuntia vuorokaudessa” (Laki lasten päivähoidosta 4 §). Vuorohoidossa olevilla lapsilla tämä kymmenen tunnin aikaraja ylittyy hyvinkin usein. Lasten hoitoaika voi rakentua esimerkiksi seuraavalla tavalla: lapsi tulee yövuoroon kello 21.00, että vanhempi/vanhemmat ehtivät töihin kello 22.00. Vanhempien työvuoro loppuu seuraavana aamuna kello 6.00, jonka jälkeen vanhemmilla on oikeus mennä kotiin nukkumaan. Lapsi haetaan päiväunien jälkeen kello 14.00. Näin ollen lapsen hoitopäivän pituudeksi tulee 16 tuntia. Ja säännöllistä kolmivuorotyötä tekevällä vanhemmalla yövuoroja on 30 prosenttia kaikista työvuoroista, joten lapsikin on 30 prosenttia hoitopäivistään hoidossa 16 tuntia päivässä. Rusanen kertoo, että hoitopäivien pituudella on havaittu olevan yhteys lapsen kokemaan turvattomuuteen. Yli 20 tuntia viikossa hoidossa olevat lapset ovat selvästi turvattomampia kuin alle 20 tuntia viikossa hoidossa olevat. (Rusanen 1995, 17.)

Lasten ja hoitajien välisestä suhdeluvusta asetuksen 6 pykälä määrittää seuraavaa: Hoito ja kasvatustehtävissä tulee olla vähintään yksi sosiaalihuollon ammatillisen kelpoisuusehdon täyttävää henkilöä enintään seitsemää kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä tai enintään neljää kokopäivähoidossa olevaa alle kolmevuotiasta lasta koh-

den (Asetus lasten päivähoidosta 6 §.) Jos ajatellaan esimerkiksi yöhoidossa olevia lapsia, on työntekijälle erittäin kuormittavaa vastata yksin seitsemän lapsen yön aikaisesta hyvinvoinnista.

4 LASTEN HYVINVOINNIN EDELLYTYKSET VUOROHOIDOSSA

4.1 Hyvinvoinnin määritelmä

Hyvinvointi sanaa käyttävät monet, mutta jos ihmisiltä kysyttäisiin sen määrittelyä, olisi se monelle vaikeaa. Hyvinvoinnin määrittelyyn voidaan ajatella olevan tiukasti sidonnainen vallitsevaan kulttuuriin, aikakauteen ja uskontoon. Sen määrittely on erilaista eri aikakausina. Erik Allardt on suomalainen tutkija, joka on tutkinut ja kehittänyt paljon hyvinvoinnin teoriaa ja käsitettä. Allardt on kehittänyt hyvinvointikäsitteelle määritelmän, jota voidaan hyvin soveltaa eri aikakausina vallitsevan kulttuurin ja uskonnon mukaan. Tässä määritelmässä on kolme eri tarpeiden perusluokkaa ja hyvinvointi määritellään tarpeiden tyydyttämisen kautta. Allardtin having, – loving, – being – malli perustuu edellä mainittuun jaotteluun, joka suomennettuna kuvaa elintasoja, yhteisyyssuhteita ja itsensä toteuttamisen muotoja. Nämä kolme osa – aluetta kuvaavat yksilön tarpeiden tyydyttämistä eri osa – alueittain. (Allardt 1975, 16,17,37,38.)

Laki lasten päivähoidosta määrittää seuraavaa: ”päivähoidon tavoitteena on tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä.”. Lisäksi laissa sanotaan, että päivähoidon tulee tarjota lapselle jatkuvat turvalliset ihmissuhteet, kehitystä monipuolisesti tukeva toiminta ja suotuisa kasvu ympäristö. (Laki lasten päivähoidosta 2§, 2a§.) Allardtin mukaan yhtenä hyvinvoinnin määrittäjänä ovat vallitsevat arvot ja valtiolliset järjestelmät. Suomalaisessa yhteiskunnassa laki on yksi arvoja kuvaava valtiollisen järjestelmän osa. (Allardt 1975, 16–17.) Lakia lasten päivähoidosta voidaan näin ollen käyttää yhtenä mittarina lasten hyvinvoinnin määrittämisessä. Lisäksi lain määrittämät kolme asiaa, turvalliset ihmissuhteet, kehitystä tukeva toiminta ja suotuisa kasvu ympä-

ristö sivuavat hyvin Allardtin hyvinvointiteorian osa – alueita. Suotuisa kasvuympäristö voidaan osiltaan liittää elintason fyysisenä ympäristönä, turvalliset ihmissuhteet kuvaavat yhteisyyssuhteita ja kehitystä tukeva toiminta itsensä toteuttamisen muotoja. Näiden teemojen kautta käsittelen seuraavassa lasten hyvinvoinnin määrittäjiä päivähoitossa.

4.2 Yhteisyyssuhteet hyvinvoinnin kuvaajana

Allardtin määrittämä hyvinvoinnin osa – alue yhteisyyssuhteet kuvaa hyvinvointia ihmisen kokeman solidaarisuuden ja sosiaalisen suhteen kautta. Sosiaalinen suhde on turvallinen ja sisältää rakkautta sekä huolenpitoa. (Allardt 1975, 43.) Päivähoitolain määrittämä turvalliset ihmissuhteet (Laki lasten päivähoitosta 2a§.) kuvaa hyvin juuri tätä yhteisyyssuhdetta, sillä turvallinen ihmissuhde on vastavuoroinen kiintymyssuhde, jossa osoitetaan tunteita ja huolenpitoa. Lisäksi se opettaa luottamaan ihmisiin ja antaa omanarvontunnetta (Salminen P. 2005, 16–17). Turvallinen ihmissuhde kehittyy lapselle yleensä häntä hoivaavaan aikuiseen. Kun lapsen tarpeisiin vastataan ja luodaan turva hädän hetkellä, lapsi kiintyy turvallisesti hoivaa antavaan henkilöön (Virkko – Riihelä 2001, 198).

Turvallinen ihmissuhde ei kuitenkaan synny yhdestä kerrasta vaan lapsen tarpeisiin tulee vastata riittävän useasti, jolloin lapsi oppii luottamaan. Päivähoitossa siis saman hoitajan tulisi vastata lapsen tarpeisiin aina kun lapsi tarvitsee apua. Lisäksi päivähoitossa hoitajalla tulisi olla tarpeeksi aikaa, jotta hän pystyy päivän aikana luomaan lapselle turvallisuuden tunteen. Yhtenä suurena asiana tässä turvallisessa ihmissuhteessa on erotilanteet. Ero vanhemmasta hoitopäivän alkaessa ja ero hoitajasta hoitopäivän loppuessa. Näiden kahden turvallisen ihmissuhteen (vanhemman ja lapsen sekä hoitajan ja lapsen väliset ihmissuhteet) välinen vaihtotilanne tulee hoitaa ajan kanssa ja huolella, ettei eroaminen tunnu ahdistavalta ja pelottavalta. Näin ollen on paljon hoitajan ja vanhemman toimintavasta kiinni, miten lapsi selviää tällaisesta erotilanteesta. (Rusanen 1995, 43.)

4.3 Itsensä toteuttamisen muodot hyvinvoinnin kuvaajana

Allardtin yksi hyvinvoinnin osa – alue on itsensä toteuttamisen muodot. Tämä osa – alue kuvaa hyvinvointia sen kautta, miten ihminen saa toteuttaa itseään, kehittää persoonallisuuttaan, saada arvostusta ja mahdollisuuksia tekemiseen ja toimintaan. (Allardt 1975, 46.) Päivähoitolain määrittämä kehitystä tukeva toiminta (Laki lasten päivähoitosta 2a§.) kuvaa tätä hyvinvoinnin osa – aluetta siltä osin, että päivähoitossa korostetaan yksilöllistä kehitystä ja annetaan paljon mahdollisuuksia erilaiseen tekemiseen ja toimintaan. Lisäksi päivähoiton tarkoitus on juuri turvata lapsen kehitys, eli mahdollistaa se tukemalla ja arvostamalla. Kehitystä tukeva toiminta voidaan jakaa psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen kehitykseen. Nämä kolme osa-aluetta on otettava päiväkodin toiminnassa huomioon, jotta toiminta tukisi lapsen tasapainoista kehitystä. Osa – alueet ovat karkeasti jaoteltavissa, mutta monet lapsen kehitysvaiheista ovat päällekkäisiä ja voidaan kategorioida kahteen tai kaikkiin kolmeen osa – alueeseen. (Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Nurmi, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 13 – 14.) Yhtenä erittäin tärkeänä kehitystä tukevana osa – alueena on uni, joka vaikuttaa kokonaisvaltaisesti lapsen kehitykseen.

4.3.1 Psyykkistä kehitystä tukeva toiminta

Alle kolmivuotiaiden kehityksessä on hyvin eroteltavissa jokaiselle ikävuodelle ominaisia kehitystehtäviä. Ensimmäisenä ikävuonna lapsi rakentaa kiintymyksen perusluottamuksen häntä hoivaaviin ja läheisiin ihmisiin. Toisena ikävuotena lapsi oppii käyttämään puhetta vuorovaikutuksen välineenä ympäristön kanssa. Kolmannella ikävuodella lapsi alkaa ymmärtää oman minänsä itsenäiseksi olennoksi. Lapselle tulee ymmärrys omasta tahdosta, toiveista ja odotuksista. Tästä merkinä on uhmaiän alkaminen. Alle kolmivuotiaan lapsen psyykkisen kehityksen päätehtävinä on puheen kehittyminen ja perusturvallisuuden syntyminen. Näiden kehitystehtävien peruspilarina ovat ympärillä olevat turvalliset aikuiset, sillä lapsella on luontainen pyrkimys jäljitellä aikuisia käyttäytymisen ja puheen osalta. Turvallisten ja esimerkillisten aikuisten olemassaolo korostuu juuri tästä syystä. (Helenius, Karila, Munter, Mäntynen & Siren - Tiusanen 2001, 16.)

Yli kolmevuotiailla lapsilla psyykinen kehitys liittyy ympäristön ja minän erillisyyden ymmärtämiseen. Lapsi ymmärtää syy – seuraussuhteita ja ihmisten erilaisuutta esimerkiksi ”kaikki eivät ajattele kuten minä”. Lisäksi lapsi pyrkii pääsemään eroon itsekkeisyydestä. Neljä – viisivuotias lapsi on luonnollisen utelias ja esittää paljon kysymyksiä ymmärtääkseen ympärillä olevia asioita. Tunteitaan tämän ikäinen lapsi kehittää mm. erilaisten roolileikkien kautta. Viisi – kuusivuotiaana lapsi alkaa ymmärtää yksilöllisyytensä ja lapsen minäkuva alkaa kehittyä. Yhtenä tärkeänä osana viisi – kuusivuotiaiden psyykkistä kehitystä on sääntöjen ja ohjeiden muistaminen sekä oppiminen, jonka kautta lapsi sosiaalistuu yhteiskuntaan. Kolme – kuusivuotiailla lapsilla psyykinen kehitys on huimaa ja usein se aiheuttaa lapsille epävarmuutta ja väsymystä. Hoitavan aikuisen tuki on tärkeää itsenäistyvälle lapselle, sillä vaikka lapsi tuntuukin jo isolta ja ymmärtäväiseltä, tarvitsee hän aikuisen turvaa, rajoja ja läheisyyttä. (Hansson & Oscarsson 2005, 100–103.)

4.3.2 Fyysistä kehitystä tukeva toiminta

Lapsen fyysinen kehitys alkaa heti ensimmäisestä ruokinnasta lähtien. Selviytyäkseen elämästä pieni lapsi tarvitsee perushoitoa, johon sisältyy ruoan antaminen, kuivana pitäminen ja puhtaus. (Salminen P. 2005, 16.) Alle kolmivuotiailla lapsilla fyysinen kehitys sisältää kehon fyysisen kasvamisen ja hermojärjestelmän rakenteiden ja toimintojen muuttumisen. Nämä asiat rakentavat perustaa psyykkiselle kehitykselle, joten niiden toteutuminen häiriöttä on erittäin tärkeää. Jotta päiväkodissa voidaan antaa hyvää perushoitoa, joka tukee fyysistä kasvua ja hermojärjestelmän kehittymistä, täytyy tietyt perushoidon elementit olla hyvin ja säännöllisesti järjestettynä. Ruokailun tulee sujua mutkattomasti ja ruuan tulee vastata terveellistä ja hyvää ravintoa. Lisäksi vaipanvaihdolle ja puhtauteen liittyville toimenpiteille tulee olla hyvät tilat ja riittävästi henkilökuntaa, jotta lapsi ei esimerkiksi joudu pitkään odottelemaan vaipanvaihtoa. Pienten lasten kohdalla päiväkodissa tulee ottaa huomioon myös se, että ruoka – ajat ja ruokailun tarve voi olla erilainen kuin vanhemmilla lapsilla. (Helenius ym. 2001, 15.)

Yli kolmevuotiailla lapsilla fyysisessä kehityksessä tapahtuvat muutokset vaikuttavat jokapäiväiseen toimintaan suuresti. Yleensä kolmevuotiaat eivät tarvitse enää vaippoja,

vaan he ovat oppineet pysymään kuivina sekä yöllä että päivällä. Neljä – viisivuotiailla lapsilla fyysinen kehitys ei omaa tiettyjä erityispiirteitä, mutta kasvun eriaikaisuus voi aiheuttaa lisääntyntä ravinnon tarvetta tai vastaavasti vähenemistä. Kuusivuotiaiden fyysisessä kehityksessä on huomattavaa se, että monilla lapsilla on silloin pituuskasvun pyrähdys, jolloin ravintoa tarvitaan luonnollisesti enemmän ja lisäksi tämä pyrähdys voi tehdä lapsesta kömpelön ja onnettomuusalttiin. Fyysinen kehitys tukee lapsen psyykkistä ja sosiaalista kehitystä, sillä usein fyysisessä kehityksessä ilmenevät ongelmat peilaavat myös psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Eli fyysisen kehityksen merkitys on erittäin suuri lapsen hyvinvoinnin kannalta. (Hansson & Oscarsson 2005, 98 – 101.)

4.3.3 Sosiaalista kehitystä tukeva toiminta

Sosiaalinen kehitys on edellytys kaikenlaiselle sopeutumiselle yhteiskuntaan. Suotuisa sosiaalinen kehitys mahdollistaa sosiaalistumisen eli yhteiskuntaan sopeutumisen. Päiväkoti on paikka, jolle vanhemmat asettavat suuret oletukset juuri sosiaalisen kehityksen osalta. Vanhemmat usein olettavat, että päiväkotitarjoaja tarjoaa lapselle mahdollisuudet kanssakäymiseen ikätovereiden kanssa ja sitä kautta sosiaalisen kehityksen etenemisen. Lisäksi vanhemmat kokevat, että lapset voivat päiväkodissa harjoittaa paremmin sääntöjen oppimista ja noudattamista. Nämä vanhempien olettamukset eivät sinällään ole ihan turhia, sillä päiväkodissa lapsiryhmässä ollessaan lapsi oppii monenlaisia sosiaalisia taitoja, sääntöjä ja ongelmanratkaisukeinoja. (Alasuutari 2003, 72–73.)

Alle kolmevuotiailla lapsilla sosiaalinen kehitys voidaan jaotella ikävuoden mukaan. Ensimmäisenä ikävuonna lapsi oppii olemaan vuorovaikutuksessa toisen ihmisen kanssa, kommunikoidaan eleillä ja ilmeillä sekä tulkitsemaan toisen osapuolen käyttäytymistä. Toisena ikävuotena vuorovaikutus syvenee sanojen myötä ja vuorovaikutuksesta tulee konkreettisempaa. Kolmannen ikävuoden sosiaaliseen kehitykseen liittyy ajattelun kehittyminen ja sitä kautta toisten kanssa ajatusten jakaminen ja maailman jäsentäminen. Lapsi opettelee keskustelemaan muiden kanssa. (Tamminen 2004, 34 – 38.) Alle kolmivuotiaiden lasten sosiaalista kehitystä voi olla vaikea huomata, koska se on erilaisista kuin aikuisten sosiaalinen kanssakäyminen. Jos kuitenkin lapsia tarkkailee paremmin, voi huomata, että tietyt lapset leikkivät pitkiäkin aikoja vierekkäin, hymyilevät toisilleen ja kommunikoiivat erilaisin ilmein, elein ja ääntein. Näin ollen päivähoitossa sosiaalista

kehitystä kuvaava toiminta keskittyy lasten keskinäisen kommunikaation tukemiseen ja rauhalliseen vapaaseen ilmapiiriin. (Helenius ym. 2001, 94 – 97.)

Kolmen – kuuden ikävuoden välillä lapsen sosiaalisessa kehityksessä tapahtuu huomattavia muutoksia. Yli kolmevuotiailla lapsilla puheen kehitys on jo edistynyttä, lapset alkavat ymmärtää toisiaan ja leikeistä tulee merkityksellisempiä. Lapset alkavat leikkiä mielikuvitus – ja roolileikkejä, jotka saavat aikaan ryhmään kuuluvuuden tunteen. Vähitellen neljä – viisivuotiaana lapsi oppii arvioimaan oman käyttäytymisen seurauksia erilaisissa tilanteissa. Myös muiden käyttäytymisen arviointi, hymy, katse ja kosketus nousevat tärkeään rooliin sosiaalisia suhteita rakennettaessa. Kuudennella ikävuodella lapsi pystyy ottamaan toisten ehdotuksia ja mielipiteitä huomioon, vastaamaan niihin, muuttamaan käyttäytymistään pyydetyllä tavallaan sekä odottamaan vuoroaan. Kaikkiin sosiaalisiin taitoihin lasta valmentavat erilaiset leikit, joita lapsi harjoittaa jo heti ensimmäisestä vuorovaikutustilanteesta toiseen lapseen. Leikit ovat suuri osa lapsen kehitystä ja tukevat sosiaalisen kehityksen lisäksi myös psyykkistä ja fyysistä kehitystä. Leikeille tulisikin varata riittävästi aikaa. Myös leikin jatkuvuudella on suuri merkitys, sillä leikkejä tulisi pyrkiä säilyttämään mahdollisimman kauan, eikä purkamaan ja siivoamaan heti kun päiväkodissa siirrytään seuraavaan toimintoon. (Ahonen ym. 2006, 54 – 55.)

4.3.4 Uni osana kehityksen tukemista

Uni on yksi suurimpia tekijöitä lapsen kehityksessä. Unesta on viimeaikoina puhuttu paljon ja lasten unen määrän väheneminen huolestuttaa. Huoli on hyvin aiheellinen, sillä varsinkin alle kouluikäisillä lapsilla monet kehon osat vaativat lepoa kehittyäkseen ja lisäksi lapsen yleisen vireystason ylläpito vaatii paljon unta. Vastasyntyneellä lapsella ei ole unirytmää joka takaisi hänelle riittävän levon, vaan häntä hoitavien aikuisten on luotava toimiva unirytmä ja unitottumukset. Lisäksi unirytmä muuttuu ensimmäisten ikävuosien aikana jatkuvasti, joka on suuri haaste lapsen hoitajalle. Päivän organisointia täytyy jatkuvasti tarkkailla, jotta lapset saavat riittävästi unta ja lepoa. Päiväunet ovat myös erittäin tärkeässä roolissa aina kuuden kuukauden iästä seitsemänten ikävuoteen, koska lapsi kehittyy jatkuvasti ja tarvitsee myös päivällä lepoetken. Jos lapsi ei nuku päiväunia, kokovuorokautisen unen määrä vähenee, sillä päiväunien poisjättäminen ei

tutkimusten mukaan pidennä yöunia. Päiväunet sen sijaan parantavat lasten mielialaa ja suorituksia. (Siren – Tiusanen 1996, 41 – 52.)

Unen riittävän määrän takaaminen on yksi suurimpia tehtäviä, joka lasten hoitohenkilökunnalla on. Tämä vaatii hoitohenkilökunnalta paljon, sillä samoissa ryhmissä lasten ikäero voi olla jopa 5 vuotta, jolloin unen tarpeet eroavat toisistaan erittäin paljon. Riittävän unen määrän takaamiseksi varsinkin vuorohoidossa hoitohenkilökunnan on tehtävä paljon yhteistyötä vanhempien kanssa, jotta unirytmitys säilyisi päivähoitossa samanaikaisena kuin kotona, eikä univajetta syntyisi.

4.4 Päiväkodin kasvuympäristö osana lasten hyvinvointia

Elintason Allardtin määritelmän mukaan liittyy osittain myös fyysinen ympäristö ja siihen liittyvät tekijät. Tulee muistaa että kulttuurisidonnaisuus ja arvot vaikuttavat ympäristöön, joten ympäristö voi esimerkiksi kotona olla hyvin erilainen kuin päivähoitossa. (Allardt 1975, 40.) Päivähoitolain määrittämä suotuisa kasvuympäristö (Laki lasten päivähoitosta 1973, 2a§.) kuvaa hyvin juuri päiväkodin fyysistä ympäristöä, tiloja, pihaa ja fyysisiä puitteita kuten kalusteita.

Suotuisa kasvuympäristö käsittää päiväkodin sisä – ja ulkotilat, välineet ja materiaalit sekä lähiympäristön. Hyvän ympäristön kannalta keskeisiä asioita ovat turvallisuus, monipuolisuus, elämyksellisyys sekä riittävät mahdollisuudet moneen erilaiseen toimintaan (Väisänen 2003, 38–39). Vuorohoitoa toteuttavissa yksiköissä tilojen tärkeimmiksi kriteereiksi nousevat kodinomaisuus, turvallisuus ja lepojärjestelyt. Kodinomaisuus huomioon ottaen, vuorohoitoa voidaan toteuttaa vaikka suuressa omakotitalossa, joka vastaa vuorohoidon tarpeita. Vuorohoitoyksikön ei tarvitse olla rakennettu päiväkodiksi, sillä päiväkodeiksi rakennetut talot voivat olla laitospäiväkodiksi. Vuorohoitoyksikön tilojen kokoa mietittäessä tulee ottaa huomioon, että lapsia voi olla hoidossa hyvinkin eri määriä. Ei ole siis mahdollista miettiä tilojen kokoa keskimääräisen lapsimäärän kautta. Päivällä lapsia on hoidossa paljon enemmän kuin yöllä, joten keskiarvoluvut eivät anna todellista kuvaa siitä, kuinka suuri vuorohoitoyksikön tulisi olla. Tiloihin tulee ottaa hoitoon lapsia sen mukaan, mikä on suurin mahdollinen lapsimäärä kokoon verrattuna. Usein tietysti suuri tarve pakottaa tiloihin nähden liian suuriin lapsimääriin, joka taas

heijastuu päiväkodin toimintaan ja lasten hyvinvointiin. (Vuorohoidon työryhmä 1998, 20.)

Lapsen turvallisuus on yksi tärkeä osa lapsen hyvinvointia, ja kasvuympäristössä on nähtävissä siihen vaikuttavia tekijöitä. Näitä tekijöitä ovat pysyvyys ja perustarpeista huolehtiminen. Pysyvyys on erittäin tärkeä tekijä lapsen turvallisuuden kannalta. Kun asiat eivät muutu koko ajan, auttaa se lasta luottamaan tilaan ja tilanteeseen. Tästä hyvänä esimerkkinä on oman sängyn olemassaolo. Se tuottaa se tiettyä turvallisuutta, sillä siinä on ollut ennenkin hyvä nukkua. Tämä tulee ottaa tilojen osalta huomioon siten, että päiväkodissa on riittävästi tilaa, jotta jokaiselle pystytään järjestämään oma sänky. Tiloja suunnitellessa lapsen perustarpeet tulee ottaa huomioon esimerkiksi tekemällä pesutilat tarpeeksi suuriiksi, jotta lapset eivät joudu odottamaan peseytymistä. (Hansson & Oscarsson 2006, 26.)

4.5 Kehittämällä kohti parempaa lasten hyvinvointia

Lasten hyvinvointia vuorohoidossa voidaan lisätä kehittämällä vuorohoitoyksikön toimintaa ja sen tarjoamia palveluita. Kehittäminen alkaa yleensä siitä tilanteesta, että huomataan palvelussa olevan jotain vikaa. Se ei täytä asiakkaan tarpeita halutulla tavalla, se ei vastaa olemassa olevaa budjettia tai se ei tyydytä työntekijöitä. Kaikki nämä tekijät vaikuttavat siihen, että palveluita lähdetään kehittämään. Kehittäminen ei toteudu pelkästään esimiehen käskyllä, vaan siinä on oltava mukana koko henkilöstö. Juuri työyhteisön kehittäminen kehittää palvelua, sillä usein työtavat, työtahti tai tiedon puute vaikuttavat palvelun laatuun. Laatu on yksi palvelun mittari ja kuvaa kuinka hyvää palvelu on. Laatuun vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa pätevyys ja ammattitaito, luotettavuus, turvallisuus, palvelualttius ja asiakkaan tarpeiden tunnistaminen ja ymmärtäminen. Näihin asioihin huomion kiinnittäminen ja niiden kehittäminen nostaa palvelun laatua ja sitä kautta parantaa palvelua. (Rissanen 2005, 214 – 216, 235.)

Palvelun kehittämisessä tulee ottaa huomioon monia asioita. Ensin on hyvä määritellä ongelmat ja ideoida uusia näkökulmia, kartoittaa onko kehittämiselle minkälaista tarvetta. Tällainen määrittelyä voi lähteä vaikka asiakkaalta, asiakaspalautteen kautta. Monissa yksiköissä juuri alan opiskelijoita käytetään palvelun laadun tutkimisessa ja määritte-

lyssä. Ongelmien määrittelyn jälkeen kehittämissuunnitelmassa on pohdittava kehittämissuunnitelmamahdollisuuksia. Miten kehitetään, millä resursseilla? Sen jälkeen tehdään taustaselvitykset kehittämisestä, eli mitä asiaa aletaan kehittää ja mihin osa – alueeseen kehittämissuunnitelmassa keskitytään. Esimerkiksi jos päätetään kehittää vuorohoitoa, tulee miettiä keskitytäänkö kehittämissuunnitelmassa lasten unen laadun parantamiseen, vanhempien opastamiseen tai muuhun aiheeseen. Seuraavaksi kehittämissuunnitelmassa määritellään kehittämissuunnitelmatavoitteet, eli mihin pyritään, mitä tehdään. Tavoitteiden tulee olla yhdessä asetetut, jotta kaikki sitoutuvat niihin. Tavoitteiden jälkeen aloitetaan kehittäminen joko tiimeissä, ryhmissä tai mahdollisessa hankkeessa. Kehittämistä valvotaan, tarkastetaan ja väliarvioidaan jatkuvasti, jotta tuloksia syntyy ja kehittäminen etenee. Lopuksi kehittämisestä voidaan tehdä raportti, mutta tärkeintä kehittämissuunnitelman lopussa on kuitenkin uuden toimintamallin käyttöönotto, eli tuominen käytäntöön. Monesti kehittämissuunnitelmassa voi käydä niin, että uudet toimintamallit unohtuvat ja vanhat tavat palaavat käytäntöön. Kehittämisen käytännön toteutusta voidaan kehittämissuunnitelman päätyttyä tarkastella jälleen laadun avulla, mittaamalla onko laatu parantunut. (Rissanen 2005, 235 – 239.)

5 AIEMPIA TUTKIMUKSIA VUOROHOIDOSTA

Lasten vuorohoidon järjestäminen Suomessa on suhteellisen uusi asia, joten tutkimuksia ja kirjallisuutta siitä on vähän. Joitakin tutkimuksia ja päättötyitä sekä pro – gradu tutkielmia vuorohoidosta on tehty. Lisäksi joitakin työryhmäselvityksiä vuorohoidosta on saatavilla.

Oulun yliopiston kasvatustieteen laitoksella on vuonna 2003 tehty pro gradu – tutkielma ”Aamusta iltaan ja yötä myöten – lapsen arki vuorohoidossa”. Tutkielma kuvaa vuorohoidossa olevien lasten, heidän vanhempiensa ja työntekijöiden kokemuksia ja näkemyksiä vuororyhmäperhepäivähoidossa. Tutkielma tarkastelee vuororyhmäperhepäivähoidon toimintaa lapsilähtöisyyden toteutumisen näkökulmasta. Tutkimuksen tulokset toteavat, että lapset kokivat vuorohoidon luonnollisena ja positiivisena asiana, varsinkin silloin kun heillä oli hoidossa kavereita. Pääasiassa tutkimus totesi, että lapset ja van-

hemmat ovat saamaansa hoitoon tyytyväisiä ja lapsilähtöisyys toteutuu toiminnan joustavuutena ja työntekijöiden suhtautumisessa lapsiin ja leikkiin. (Väisänen 2003.)

Jyväskylän yliopiston varhaiskasvatuksen laitoksella on vuonna 2005 tehty pro gradu – tutkielma ”Niitä lapsia tulee ja niitä lähtee.” Vuorohoidon laatu lasten kokemana. Tutkielman tarkoituksena oli selvittää millaisia kokemuksia lapsilla on vuorohoidosta. Miten he kokevat vuorohoidon, millaisia erityispiirteitä ja sääntöjä siellä on ja miten he muuttaisivat vuorohoitoa. Tutkimusmenetelmänä tässä tutkielmassa olivat lasten haastattelut ja vanhemmille osoitetut kyselyt. Tutkimuksessa tuli selkeästi esille lasten tyytyväisyys vuorohoidossa. Muutosehdotuksia ei juuri ollut, joka kertoi lasten hyvästä sopeutumisesta vuorohoitoon. Tutkimus nosti vuorohoidon tärkeiksi elementeiksi hoitajien ja kavereiden merkityksen, sillä aina välillä lapsia on hoidossa vähän, jolloin omaikäistä leikkikaveria ei löydy ja hoitajan merkitys leikkikaverina korostuu. Tutkimuksessa ilmeni myös se, että vuorohoito muistuttaa päivähoitossa olevia sisarusryhmiä, joissa hoidetaan eri-ikäisiä sisarusia samassa ryhmässä. (Kääriäinen 2005.)

Diakonia – ammattikorkeakoulussa on tehty kaksi vuorohoitoon liittyvää opinnäytetyötä. Vuonna 1999 ”Perhe ja päivähoito yhteistyökumppaneina ympärivuorokautisessa päivähoitossa” opinnäytetyö selvitti että päivähoiton asiakasperheiden ja työntekijöiden välinen yhteistyö toimii. Tuloksista ilmeni, että tärkeimmiksi yhteistyömuodoiksi kokivat kummatkin osapuolet kahdenkeskiset keskustelut, teemakohtaiset vanhempainillat sekä yhteiset juhlat ja retket. (Kerminen & Turtiainen 1999.) Toinen opinnäytetyö on vuonna 2003 tehty ”Lasten vuorohoidon uudet tuulet Varkaudessa”, joka tarkastelee vuorohoitoa ja sen nykytilannetta Varkaudessa vuonna 2003. Opinnäytetyön tärkeimpänä tuloksena oli, että vuorohoito jää erityispäivähoidon varjoon Varkaudessa, joten vuorohoitoon tulisi panostaa enemmän. Lisäksi selvisi, että työntekijät kokevat vuorohoidossa työskentelyn haastavana ja vaihtelevana. (Hahtala 2003.)

Helsingin kaupungin sosiaaliviraston vuorohoidon työryhmä on tehnyt vuonna 1998 kartoituksen vuorohoidon tarpeesta ja esityksistä päivähoiton kehittämiseksi. Tästä kartoituksesta on olemassa raportti – Vuorohoito lasten päivähoitossa, jossa esitellään vuorohoitoa, sen tarpeellisuutta ja toteutusta Helsingin alueella. Työryhmäselvityksen mukaan Helsingin alueella vuorohoitoa on tarjolla tarpeeksi suurella laajuudella, mutta monia ongelmia vuorohoidon järjestämisessä löytyy. Palveluja pitäisi muun muassa ke-

hittää perheiden tarpeisiin paremmin sopiviksi ja kustannuksiltaan edullisemmiksi. (Vuorohoidon työryhmä 1998.)

Tampereen kaupungin selvitys lasten ilta – ja vuorohoidon järjestämisestä Tampereella selvitti vanhemmille suunnatun kyselyn avulla asiakkaiden tyytyväisyyttä vuorohoitopalveluihin. Tässä raportissa selvitettiin seuraavia seikkoja: hoitopaikan sijainti, hoitoaikojen todellinen tarve, hoitopaikan ja asiakkaan tarpeiden vastaavuus ja hoitoonkuljetusmahdollisuudet. Tuloksia näistä osa – alueista saatiin seuraavanlaisesti, hoitoonkuljetusmahdollisuudet ovat merkittävä tyytyväisyyteen vaikuttava tekijä eli kulkuyhteydet kotoa ja töistä päiväkodille tuli olla hyvät. Tämä kertoo suoraan myös sijainnin merkityksestä, eli useimmat vanhemmat toivoivat hoitopaikan sijaitsevan työpaikan lähellä. Hoitoaikoihin vanhemmat olivat pääosin tyytyväisiä, jotkut vanhemmat ilmoittivat saaneensa lapselle hoitopaikan vain arkipäiviksi, vaikka lauantaisinkin olisi ollut tarvetta. Kokonaisuudessaan raportti kertoi, että vuorohoitoa Tampereella oli järjestetty hyvin, tosin alueellisia eroja löytyi. (Tampereen kaupunki sosiaali – ja terveystoimi/päivähoito 1997.)

6 TUTKIMUSONGELMA

Tutkimusongelmakseni valitsin vuorohoidossa olevien lasten hyvinvoinnin tilan. Vuorohoitolasten hyvinvointia on tutkittu hyvin vähän ja nyt pyrin kartoittamaan, onko vuorohoidossa olevilla lapsilla joitakin tiettyjä hyvinvoinnin osa-alueita joita voitaisiin parantaa. Lasten vuorohoidon järjestäminen on suhteellinen uusi asia sosiaalialan kentällä, joten myös vuorohoidon kehittämistarpeet ovat osa tutkimusongelmaani. Lähestymällä lasten vuorohoitoa pyrin saamaan vastauksen kahteen kysymykseen:

1. Miten vuorohoidossa olevat lapset voivat?
2. Millaisia kehittämistarpeita vuorohoidossa on?

Näkökulmana vuorohoitolaisten hyvinvointiin ovat työntekijöiden antamat vastaukset liittyen lasten hyvinvointikyselyyn. Kyselyn avulla lähestytään myös kehittämisideoita ja toiminnassa esiintyneitä ongelmia. Kehittämisenäkökulma on osana opinnäytetyötäni, koska jos kyselyn kautta asioissa ilmenee puutteita, tulisi niiden korjaamiseksi olla aina jonkinlaisia suunnitelmia.

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

7.1 Aikataulukutus ja kohderyhmä

Opinnäytetyöni suunnittelu alkoi syksyllä 2006, jolloin päätin aiheesta. Vuodenvaihte 2006 – 2007 oli tutkimuksen suunnittelun aikaa, mitä tehdään ja millä menetelmillä. Kyselyn suunnittelu ja tekeminen ajoittui kevääseen 2007 ja kyselyyn vastaaminen toteutettiin alkukesästä 2007. Teorian kirjoittaminen ja kyselyiden analysointi tapahtui syksyn 2007 aikana.

Opinnäytetyöni kohderyhmänä on kuuden eri vuorohoitoa tarjoavan päiväkodin hoitohenkilöstö. Forssan kaupungin päiväkotit Pihakoivun Tiitiäiset – vuorohoitoryhmän, Harjavallan sairaalan vuoropäiväkodin, Pelastusarmeijan Porin vuoropäiväkodin sekä Porin kaupungin kolmen (Esikko, Herttua ja Koivula) päiväkodin hoitohenkilöstö. Neljässä näistä päiväkodeista tarjotaan ympärivuorokautista hoitoa ja kahdessa iltahoitoa. Tutkimuksen varsinaisena kohderyhmänä ovat vuoropäiväkotien lapset ja heidän hyvinvointinsa.

7.2 Menetelmät ja tutkimusetiikka

Opinnäytetyöni lasten hyvinvoinnista vuorohoidossa on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Opinnäytetyössäni monet kohdat kuvaavat juuri laadullisen tutkimuksen ominaisuuksia, joita esimerkiksi Hirsjärvi on kirjassa Tutki ja kirjoita määritellyt. Opin-

näytetyössäni tiedon hankinta on toteutettu todellisissa tilanteissa, sillä kyselyt on kysytty tällä hetkellä vuorohoidossa olevilta työntekijöiltä. Lisäksi tarkoituksena on ollut löytää vuorohoitolasten hyvinvoinnista sellaisia seikkoja, joihin ei ole aiemmin törmätty tai joihin ei ole aiemmin kiinnitetty huomiota. Laadullista tutkimusta kuvaa myös se, että opinnäytetyöni kohdejoukko, vuorohoidossa olevat lapset, on valittu tarkoituksenmukaisesti. Viimeisenä piirteenä laadullisesta tutkimuksesta tässä mainitsen tutkimuksen ainutlaatuisuuden ja tapauskohtaisuuden sekä tutkimuksen uudelleen muotoutumisen sen edetessä. Varsinkin muotoutumista on tapahtunut paljon. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1998, 165.)

Kyselyssä oli mukana kuusi päiväkotia, yhteensä kolmesta eri kaupungista. Otos ei ole kovin kattava, sillä aineistoni opinnäytetyöhön on 28 työntekijöiden täyttämää kyselyä. Hirsjärvi kirjoittaa, että aineisto on riittävä kun tapahtuu saturaatiota, eli samat asiat alkavat kertaantua vastauksissa (Hirsjärvi ym. 1998, 181). Kyselyiden vastauksissa esiintyi hyvin paljon samankaltaisuutta vastaajien kesken eli kyselyitä oli työn kannalta riittävästi. Vastaukset ovat riittävän luotettavia selittämään, minkälaisia ilmiöitä lasten vuorohoidossa esiintyy. Yleistyksiä siitä, miten lapset vuorohoidossa voivat ei voi näistä tutkimustuloksista kuitenkaan tehdä.

Opinnäytetyössäni lasten hyvinvointia selvitetään työntekijöille kohdennetulla kyselyllä. Kyselyssä kysymykset mukailevat Erik Allardtin hyvinvointiteoriaa perustarpeiden täyttymisen kautta. Kyselyyn voi perehtyä Liitteessä 2. Alkuperäiseen suunnitelmaan kuului myös vuorohoitolasten saduttaminen ja sitä kautta lasten ajatusten tutkiminen, mutta työntekijöille kohdennetuista kyselyistä saadut vastaukset olivat niin laajat, että päätin jättää sadutuksen pois. Työntekijöille kohdennetusta kyselystä halusin tehdä houkuttelevan ja tarpeeksi lyhyen sekä selkeän, jotta vastaajat innostuisivat vastaamaan kyselyyni. Kyselyn toteutin postikyselynä, eli lähetin kyselyt päiväkoteihin. Päiväkodin työntekijöillä oli kuukausi aikaa vastata kysymyksiin ja lähettää ne palautuskuorella takaisin. Hirsjärvi kirjoittaa kirjassa tutki ja kirjoita, kuinka postikyselyn tavallisena ongelmana on kato, sillä usein postikyselyä ei oteta niin vakavasti kuin esimerkiksi informoitua kyselyä jossa tutkija jakaa kyselylomakkeet henkilökohtaisesti. (Hirsjärvi ym. 1998, 192.) Kyselyssäni ei kuitenkaan ilmennyt suurta katoa, sillä niistä palautettiin 74 prosenttia. Vastausprosenttia mahdollisesti nosti myös postikyselyn mahdollistama anonyyminä pysyminen.

Kyselyni oli rakennettu niin, että siinä on ensin esitetty taustakysymykset (Hirsjärvi ym. 1998, 193). Näissä kysytään vastaajaan ikää, työhistoriaa ja työaikoja. Päiväkodista tiedustellaan lasten ja henkilöstön määrää sekä aukioloaikoja. Tämän jälkeen kyselyssä on suljettuja monivalintakysymyksiä, joissa on valmiit kysymykset ja vastausvaihtoehdot (Hirsjärvi ym. 1998, 193). Suljettuja monivalintakysymyksiä oli yhteensä 22. Näissä juuri monivalintavastausten muotoileminen on vaikeinta, sillä vastaajilla voi olla erilainen käsitys asioista esimerkiksi määrästä ”noin puolet”. Valitsin vastausvaihtoehdoiksi sekä numeerisen että sanallisen ilmaisun, sillä vastaajissa joku toinen voi helpommin ymmärtää sanallista ilmaisua, kun taas toiselle numeerinen vastaaminen on helpompaa. Kummankin vastausvaihtoehdon käyttämiseen vaikutti myös se, että keskenään ne tukevat toisiaan. Kyselyn lopussa oli kolme avointa kysymystä, joista kaksi käsittelivät tutkimusaihetta ja kolmas oli kyselyn kommentoimista varten. Avoimia kysymyksiä tein kyselyyn vain kolme, sillä kyselyä oli rajattava suuren monivalintakysymysten määrän vuoksi. Avointen kysymysten laatiminen oli huomattavasti helpompaa kuin suljettujen kysymysten, mutta kuten Anja Ahola kirjoittaa on avointen vastausten laatiminen helppoa ja käsitteleminen vaikeaa. Viittaan asiaan siksi, että yllätyksekseni avoimiin kysymyksiin oli vastattu erittäin hyvin ja kattavasti, joten käsittelyprosessi oli paljon pidempi kuin oletin. (Ahola 2007, 56 – 57.)

Tutkimusetiikka on hyvin vaikea osa opinnäytetyötä, sillä monesti sitä vain kirjoittaa eikä pysähdy miettimään mikä on oikein ja mikä väärin. Tutkimus kuitenkin kuvaa työn tekijän arvoja, normeja ja periaatteita. Näin ollen onkin tärkeää miettiä tutkimusetiikkaa ja mikä on oikein ja väärin. Tutkimuseettisiä kysymyksiä joihin kohtasin kyselyä tehdessäni, olivat muun muassa se, miten taata tutkittavien ihmisarvo ja miten rajoittaa lasten hyvinvoinnin määrittelyä. Ihmisarvon takaamiseen liittyen halusin, etten painosta vastaajia tiettyihin vastauksiin ja annan mahdollisuuden mielipiteeseen. Tämä mielestäni toteutui hyvin varsinkin avointen vastausten kohdalla. Lisäksi ihmisarvon takaamista vahvisti myös mahdollisuus anonyyminä pysymiseen, sillä kyselyssä ei kysytty vastaajan nimeä tai työpaikkaa. Lasten hyvinvoinnin määrittelyssä kohtasin sen eettisen kysymyksen, että minkä kannan asiaan otan ja mitä arvoja tuon esille. Tähänkin kuitenkin löysin hyvän vaihtoehdon, sillä löysin suomalaisen hyvinvointitutkijan Allardtin teorian joka on luotettava ja kattavasti käytetty. (Kuula 2006, 23 – 25.)

8 TUTKIMUSTULOKSET

8.1 Kysymyksistä vastauksiin

Päiväkoteihin lähetetyistä 38 kyselystä palautui 28. Vastausprosentti oli 74, eli erittäin hyvä. Vastaajista 22 oli lastenhoitajia tai muun vastaavan toisen asteen koulutuksen saaneita. Lastentarhanopettajia vastanneista oli 4 ja sosionomeja 1. Yksi vastaaja ei ollut ilmoittanut koulutustansa. Lähettäessäni kyselyt toivoin, että jokaisesta ryhmästä vastaisi ainakin yksi lastentarhanopettaja / sosionomi ja kaksi lastenhoitajaa. Tämä jako siksi, että lastentarhanopettajat / sosionomit tekevät varhaiskasvatussuunnitelmia ja suunnittelevat toimintaa, jonka kautta heidän näkökulmansa asiaan on enemmän teoria-painotteinen. Silti halusin mukaan myös lastenhoitajia, sillä heidän näkökulmansa on työvuorojen takia enemmän käytännön arjen tasoa kuvaavaa ja sitä kautta myös arvokasta.

Kysymyksistä monivalintakysymyksiin olivat kaikki vastaajat vastanneet. Monivalintakysymysten tulokset olen jaotellut psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin mukaan. Myös avoimet kysymykset olivat suosiossa, sillä 75 prosenttia vastaajista vastasi avoimiin kysymyksiin. Avointen kysymysten vastaukset olen käsitellyt monivalintakysymyksistä erikseen. Nekin teemoitellen lasten hyvinvoinnin ja vuorohoidon kehittämiseen liittyen eri osa – alueisiin. Avointen kysymysten vastaukset olivat erittäin hyviä, niissä tuli esiin paljon asiaa, joka ilmenee juuri käytännön tason arjessa. Monivalintakysymyksiä olen lähestynyt lasten hyvinvoinnin näkökulmasta, mutta avoimia kysymyksiä olen pohtinut sekä hyvinvoinnin että kehittämisen näkökulmista, sillä avoimissa kysymyksissä tuli paremmin esille kehittämistä vaativat osa – alueet.

Kyselyssä on myös kontrollikysymyksiä, joiden tarkoituksena on, että sama asia kysytään kahdella eri tavalla. Näin vertaillaan vastaajaan vastauksia ja jos vastaukset ovat samanlaiset lisää se kyselyn luotettavuutta. (Aaltola & Valli 2001, 100–101.) Kontrollikysymyksiä olivat kysymysparit numero 8 ja 21 jotka liittyivät lasten tunteisiin, 7 ja 26 jotka liittyivät lasten ruokailuun sekä 18 ja 25 jotka liittyivät luottamukseen ja perustur-

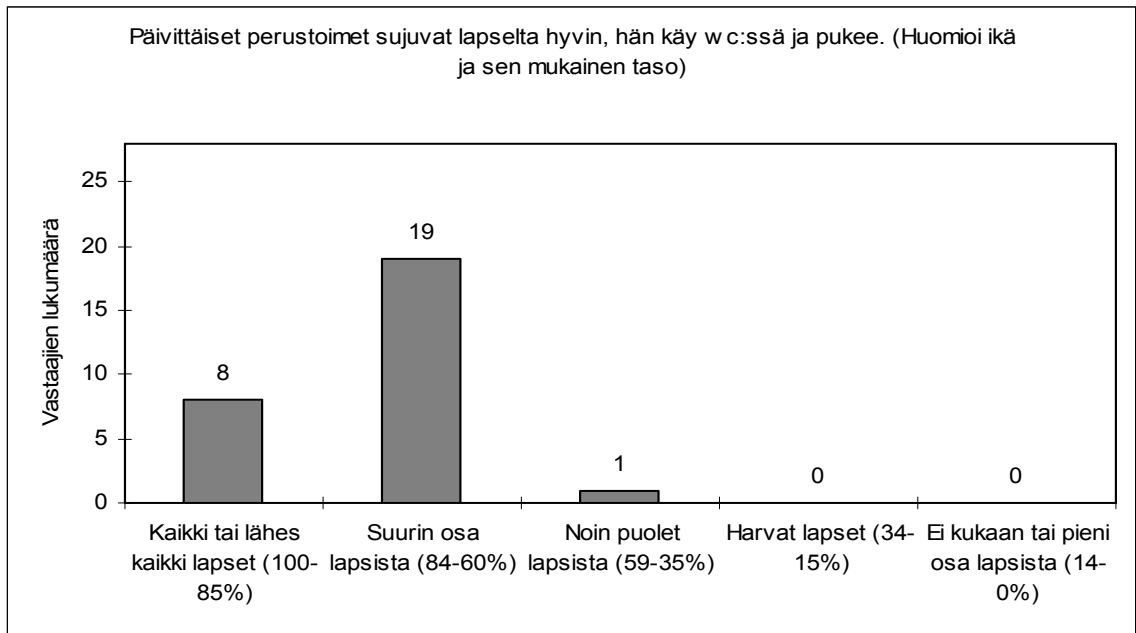
vallisuuteen. Kysymysparien vastaukset olivat samankaltaiset, eli vastaajat ovat vastanneet johdonmukaisesti.

8.2 Monivalintakysymysten kautta lasten hyvinvoinnin peruselementteihin

Monivalintakysymysten aiheet liittyivät lasten hyvinvoinnin peruselementteihin. Kysymyksistä löytyi perushoitoon, perusturvallisuuteen, psyykkiseen, fyysiseen, ja sosiaaliin kehitykseen sekä vuorovaikutussuhteisiin liittyviä kysymyksiä. Kysymyksiä on vaikea jaotella, sillä monet kysymykset voidaan luokitella moniin osa-alueisiin. Monivalintakysymyksiä kyselylomakkeessa oli 22 joista kysymys 12 “Yli neljävuotiaalla lapsella ei ole yö – ja/tai päiväkastelua ja/tai tuhrimista.” oli sellainen johon 7 vastaajista ei ollut vastannut. Jotkut työntekijät olivat alle 3-vuotiaiden ryhmässä, joten eivät sen takia voineet vastata kysymykseen, mutta myös vanhempien lasten kanssa työskentelevät olivat jättäneet vastaamatta kysymykseen. Päättelisin, että kysymykseen vastaamatta jättäminen johtui siitä, että tuhriminen/päivä/yökastelu on aika arka asia ja toisaalta myös harvinaista. Muissa kysymyksissä vastaavanlaista vastaamattomuutta ei ilmennyt. Monivalintakysymysten vastauksia on esitetty seuraavissa kappaleissa.

8.2.1 Päiväkodin ympäristö osana hyvinvoinnin tuottamista

Kysymys 24 käsitteli päivittäisten perustoimintojen sujumista. Päivittäisten perustoimintojen kautta rakentuu lapsen päivä. Päivittäiset perustoiminnot kuten wc:ssä käynti tai siisteys tulee vuorohoitoyksikön hoitaa niin, että lasten hyvinvointi on taattu. Päiväkodin ympäristö vaikuttaa tähän asiaan siten, että tilojen tulee vastata tarvetta, lapsen ei tarvitse odottaa wc:ssä käyntiä tai pesulle pääsemistä pitkiä aikoja. Kysymyksen vastaukset jakautuivat kuvion 1 osoittamalla tavalla.



Kuvio 1. Lapsen päivittäiset perustoiminnot

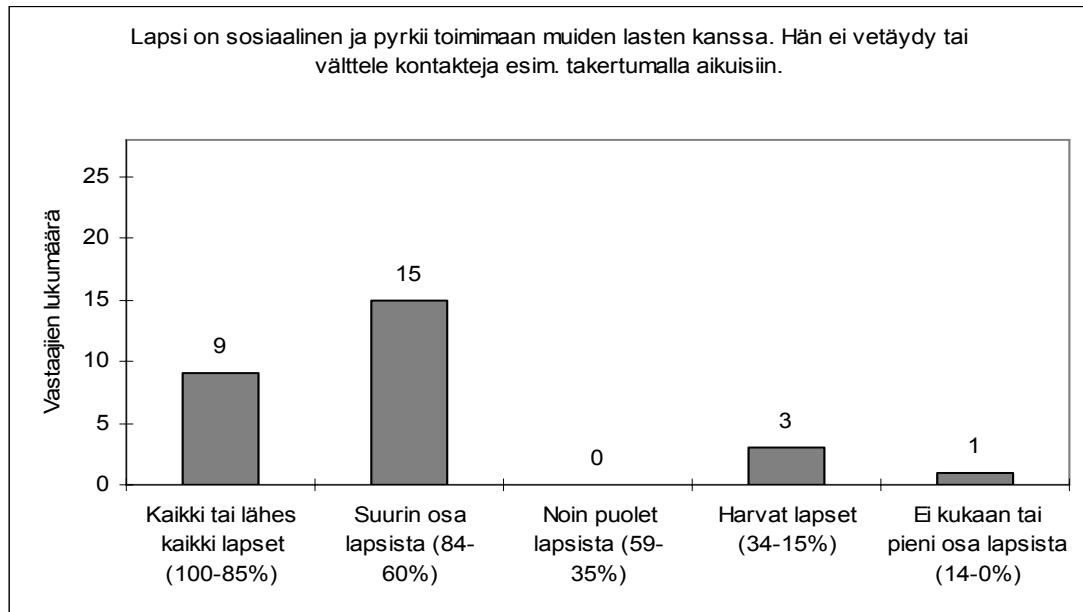
Kuviossa näkyy vastausvaihtoehtojen painottuminen suurella osalla lapsista – palkkiin. Päivittäiset perustoiminnot, kuten wc:ssä käyminen ja pukeminen kehittyvät rutiinien oppimisen kautta. Kirjassa ”Onnellinen lapsuus” juuri rutiineiden kerrotaan olevan työväline, jolla selvitä arjesta. Kun lapsi oppii tiettyihin rutiineihin ja tiettyihin toimintatapoihin, on hänen turvallinen ja hyvä olla. Lisäksi hän haluaa toimia kuten ennenkin, juuri tämän turvallisuuden tunteen saavuttamiseksi. (Hansson & Oscarsson 2006, 77 – 78.)

Lasten päivittäisiin perustoimiin liittyi myös kysymys 26, joka käsitteli lasten ruokailua. Ruokailu on suuri osa päivittäisiä perustoimintoja ja tähän ympäristö vaikuttaa siten, että ruokailutilan tulee olla rauhallinen. Jos näin on, jokaisella on mahdollisuus ruokailulla rauhassa. Kysymyksen 26 ”Lapsen ruokailu sujuu hyvin” vastaukset kertovat, että lapsilla ruokailu sujuu hyvin kaikilla tai suurella osalla lapsista.

8.2.2 Yhteisyysuhteet kuvaamassa lasten hyvinvoinnin tasoa

Yhteisyysuhteet Allardtin hyvinvointiteorian mukaan on käsitelty kappaleessa 4.2. Kysymykset 10 ja 19 liittyvät yhteisyysuhteisiin. Kysymys 10 liittyy lasten väliseen vuorovaikutukseen ja kysymys 19 lapsen sosiaalisuuteen ja muiden lasten kanssa toimimi-

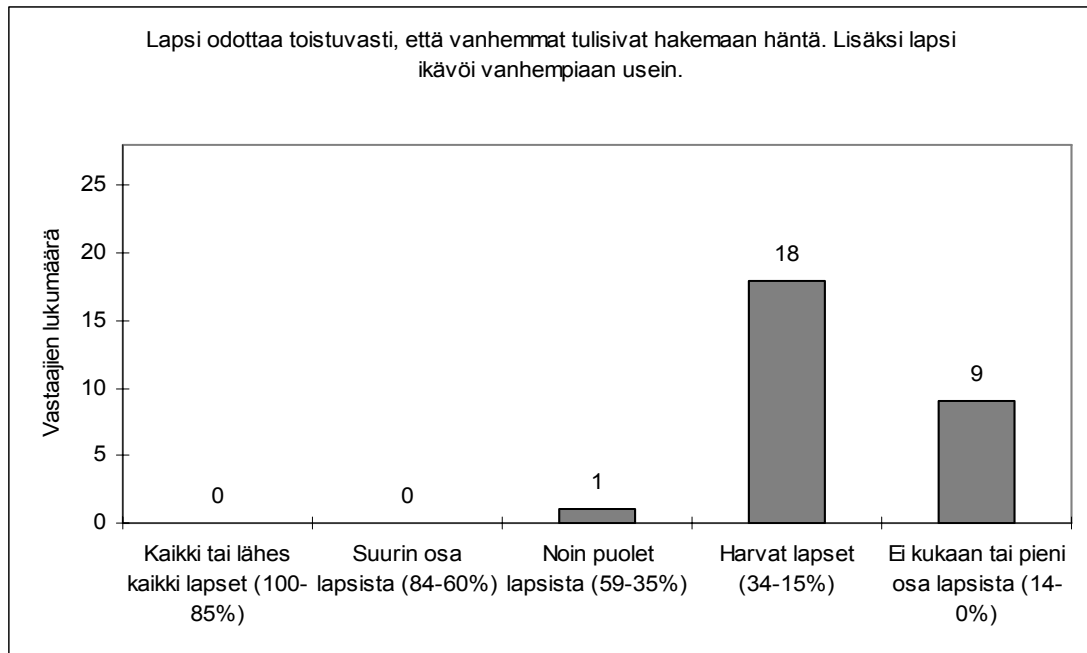
seen. Kysymysten vastaukset olivat samankaltaiset, kummassakin esiintyi jonkin verran hajontaa myös negatiivisiin vastausvaihtoehtoihin. Kysymyksen 19 vastaukset seuraavassa kuviossa:



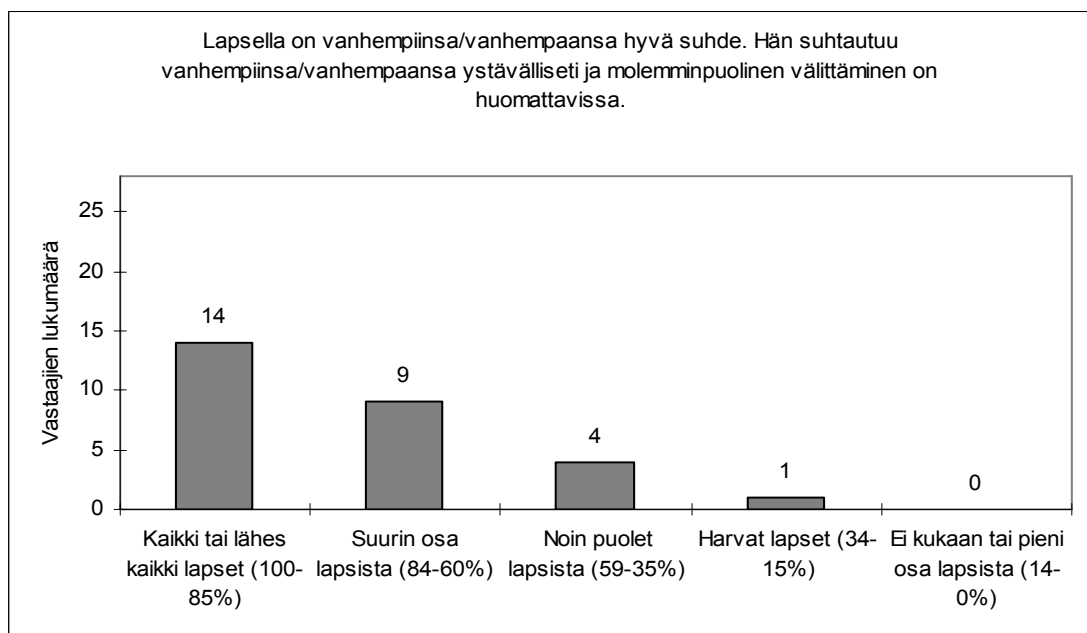
Kuvio 2. Lapsi on sosiaalinen ja toimii muiden lasten kanssa

Kirjassa ”Lapsen syrjäytyminen päiväkodin vertaisryhmästä” kerrotaan, miten ystävyssuhteet ja vertaisryhmä ovat merkityksellisiä lapsen kokonaisvaltaiselle kehitykselle ja hyvinvoinnille. Vertaisryhmä antaa mahdollisuuden sosiaaliseen kanssakäymiseen, jolloin vuorovaikutustaitojen kautta perustaidot ja kyvyt pääsevät esille ja kehittyvät. Myös tiedolliset taidot ja tunne-elämä kehittyvät sosiaalisen kanssakäymisen kautta. (Laine & Neitola 2002, 15.) Lasten väliseen vuorovaikutukseen pitää siis kiinnittää huomiota ja pyrkiä tukemaan sitä vuorohoidossa järjestettävällä toiminnalla.

Toisena yhteisyssuhteisiin liittyvänä osa – alueena kyselyssä oli kysymysten 14 ja 17 aiheet, vanhemman ja lapsen välinen suhde. Näissä kahdessa kysymyksessä vastaukset tukivat toisiaan, kummatkin osoittivat, että vastaukset painottuvat lapsen hyvinvoinnin kannalta positiiviseen vastusvaihtoehtoon. Kuten jo aiemmin tekstissä on mainittu (kappale 4.2.) vastavuoroinen ihmissuhde on perusta kaikelle kehitykselle ja perusturvallisuudella. Eli on tärkeää kiinnittää huomiota vanhemman ja lapsen väliseen suhteeseen ja tukea sitä parhaimmilla mahdollisilla keinoilla. Kysymysten 14 ja 17 vastaukset seuraavissa kuvioissa:



Kuvio 3. Lapsi odottaa päiväkodissa vanhempien tapaamista

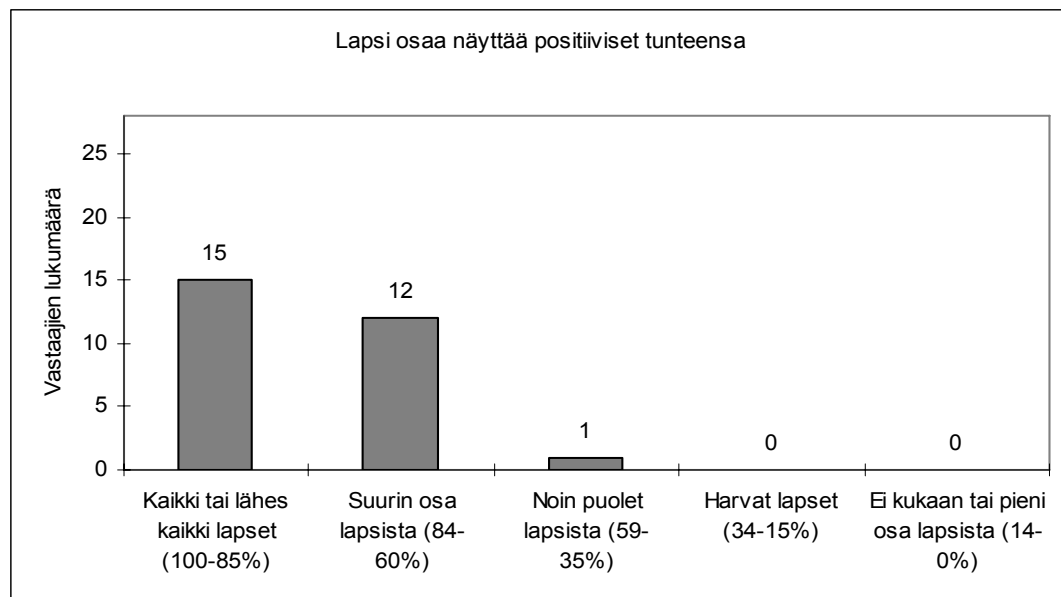


Kuvio 4. Lapsen ja vanhemman välinen suhde

Lasten ja aikuisten välisiä suhteita päiväkodin sisällä käsitteli kysymys 25. Tässä kysymyksessä vastaukset olivat lähes yksimieliset, sillä kaikki muut paitsi yksi vastaaja olivat vastanneet, että kaikki lapset luottavat päiväkodissa oleviin aikuisiin. Tämä on hyvä merkki, sillä päiväkodissa oleva aikuinen on suuri osa lapsen turvallisuuden tunnetta ja luottamus hoitavaan aikuiseen kasvattaa tätä turvallisuuden tunnetta. Kiintymyssuhteen rakentumisesta kertoo myös kysymys 15, joka keskittyi tutin käyttöön ja peukalon

imemiseen. Arajärvi kertoo kirjassaan, miten tutin käyttö alle kaksivuotiailla on normaalia, sillä se kuvastaa suun kautta saatavaa tyydytystä. Tutin merkitys kuitenkin vähenee lapsen vanhetessa, joten jos lapsi vielä pitkään yli kaksivuotiaana käyttää tuttia kertoo se tunne – elämän kypsymättömyydestä, aikuisen läheisyyden kaipuusta. (Arajärvi 1999, 132.) Kysymyksen 15 vastaukset osoittivat, että lähes kaikki lapset pärjäävät ilman tuttia. Vain yksi vastaus oli negatiivisessa vastausvaihtoehdossa ”ei kukaan tai pieni osa lapsista pärjää ilman tuttia”.

Kolmantena yhteisyssuhteisiin liittyvänä kysymyksenä olivat kysymykset 8 ja 21, jotka liittyivät tunteiden näyttämiseen. Toisessa kysymyksessä käsiteltiin positiivisia ja toisessa negatiivisia tunteita. Vastaukset jakoutuivat niin, että lapset osasivat näyttää hie- man paremmin positiiviset kuin negatiiviset tunteet. Pääasiassa lapset osasivat näyttää tunteensa hyvin. Positiivisten tunteiden näyttämistä voi tarkastella seuraavassa kuviossa:

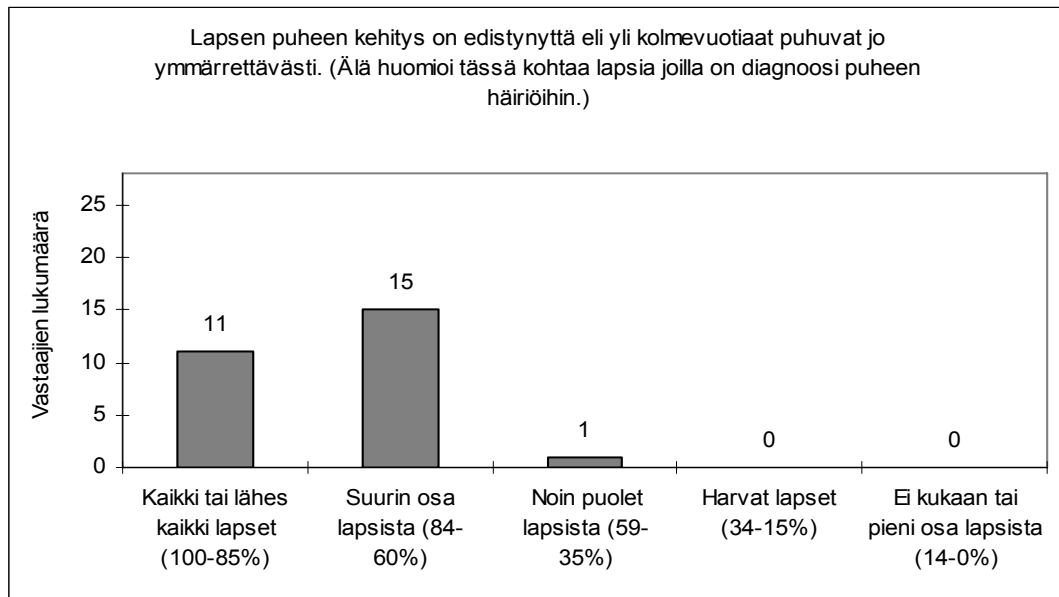


Kuvio 5. Positiivisten tunteiden näyttäminen

8.2.3 Itsensä toteuttaminen osana lasten hyvinvointia

Itsensä toteuttamiseen liittyy lapsen persoonan kehitykseen liittyvät toiminnot, kuten kappaleessa 4.3. on kerrottu. Yksi persoonan kehitykseen vaikuttava tekijä on puhe, jo-

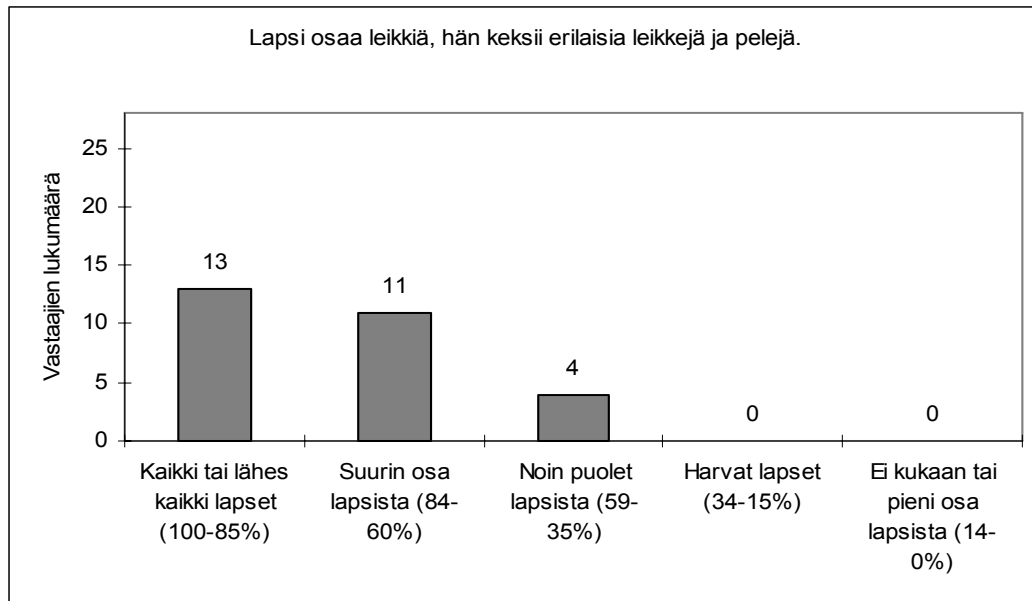
ka mahdollistaa itsensä ilmaisun ja itsensä toteuttamisen. Puhetta kuvaa kysymys 20, joka liittyy puheen kehitykseen. Kysymyksen vastaukset seuraavassa kuviossa:



Kuvio 6. Lapsen puheen kehitys

Kuviossa on nähtävissä, että vastausten painopiste ei ole aivan positiivisimmassa ääripäässä, mutta kuitenkin lähellä sitä. Aiemmassa kappaleessa 4.3.1. Psykkistä kehitystä tukeva toiminta, on kerrottu, miten puhe on lapselle väline ymmärtää ympäristöään ja olla vuorovaikutuksessa ympäristönsä. Puheen kehityksen merkitys on siis erittäin suuri. Kysymys 16 liittyy keskittymiskykyyn ja sitä kautta oppimiseen. Keskittymiskykyyn liittyy kiinteästi päiväkodin toiminta, jota on enemmän käsitelty avointen vastausten kohdalla. Keskittymiskykyyn liittyy monia tekijöitä, joten suoraa yhteyttä vuorohoitoon ja sen vaikutukseen ei voida vetää. Kysymyksen 16 vastauksista on nähtävissä, että lapsilla on jonkin verran ongelmia keskittymisessä, mutta pääasiassa lähes kaikki lapset pystyvät keskittymään.

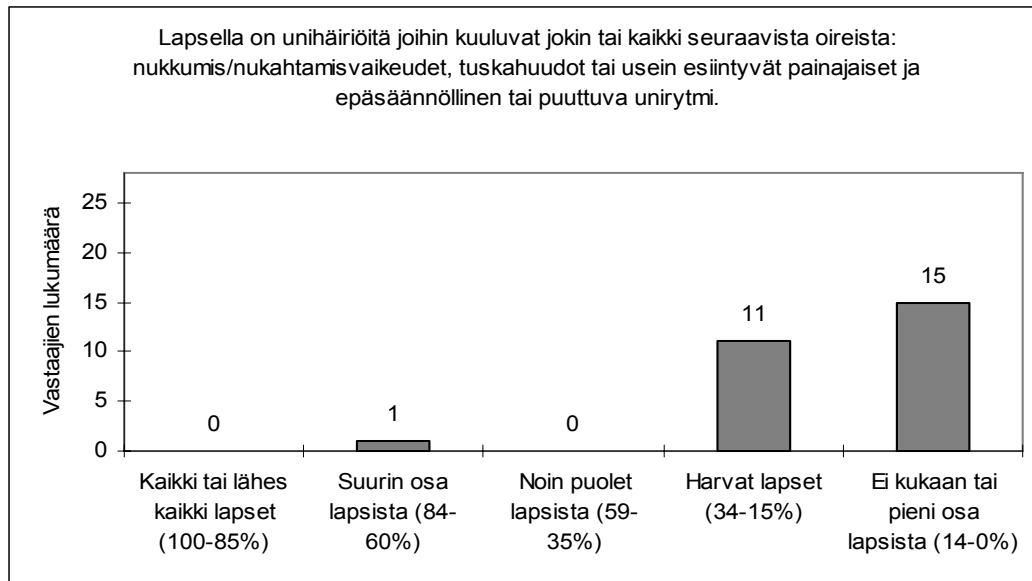
Leikki on toinen tärkeä asia lapsen itsensä toteuttamisen muodoissa. Kysymys 28 käsiteli lapsen leikkimistä, osaako ja keksiikö lapsi leikkejä? Kysymyksen tulos seuraavassa kuviossa:



Kuvio 7. Lasten leikkiminen ja leikkien keksiminen

Tuloksista on nähtävissä, että lapset osaavat leikkiä ja keksivät leikkejä, jonkin verran hajontaa negatiiviseen suuntaan on nähtävissä. Tamminen kertoo kirjassaan, että leikin edellytyksenä on kuvitteellisuus, epätodellisuus, jokin vieras ja erilainen. Hän korostaa myös sitä, että leikin merkitys lapsen elämässä on hyvin suuri, sillä se tukee niin montaa erilaista kehitystehtävää. Leikki tukee kehon hallintaa, sosiaalisten tapojen oppimista, sääntöjen sisäistämistä, oman vuoron odottelua, häviämisen kestämistä, taistelua hyvän ja pahan välillä, kilpailuun uskaltautumista ja tunteiden oppimista. Leikillä on todella monta erilaista tehtävää lapsen elämässä ja jos lapsen on vaikea leikkiä, keksiä leikkejä ja heittäytyä ei – todelliseen maailmaan, on hänen myös paljon vaikeampi, jopa mahdoton, kehittää edellä mainittuja hyvinvointiin liittyviä osa – alueita. (Tamminen 2004, 92–93.) On siis tärkeää, että vuorohoidossa tuetaan ja rohkaistaan lapsia leikkimään.

Kolmas itsensä toteuttamisen muotoihin ja sitä kautta hyvinvointiin liittyvä aihe on uni. Kysymys 13 liittyi uneen, siinä käsiteltiin lasten unihäiriöiden esiintymistä. Kysymyksen vastaukset seuraavassa kuviossa:



Kuvio 8. Lasten unihäiriöt

Uni on merkittävä osa lapsen kehitystä, kuten kappaleessa 4.3.4 kerrotaan. Usein juuri vuorohoitolapsilla unen riittävyys nousee yhdeksi suureksi tekijäksi hyvinvoinnin tuottamisessa. Kysymyksen vastaukset ovat vuorohoitolasten hyvinvoinnin kannalta siitä hyvät, että ne painottuvat suurella osalla positiiviseen ääripäähän. Unen riittävän määrän takaamisesta kertoo myös kysymyksen 9 ”Lapsi nukahtaa helposti unille” vastaukset jotka painottuvat pelkästään positiivisiin vastausvaihtoehtoihin ”kaikki tai lähes kaikki lapset nukahtavat helposti”. Nukahtaminen on yksi osa unta ja on tärkeää huomata, ettei se ole vuorohoitolapsille vaikeaa.

8.3 Avoimet kysymykset ja hyvinvoinnin tuottamisen monimuotoisuus

Kyselyssä oli kaksi lasten hyvinvointiin liittyvää avointa kysymystä ja yksi kysymys kyselyäni koskevaa palautetta varten. Lasten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä haetaan vastauksia vuorohoitolasten hyvinvoinnin tuottamisessa ilmeneviin ongelmiin ja niiden muutosehdotuksiin. Suljetut kysymykset olivat ilmeisesti hyvin aiheeseen johdattelevia, sillä avointen kysymysten vastaukset olivat hyvin aiheeseen liittyviä ja kattavia. Vastauksia tuli siis erittäin runsaasti ja ongelmat sekä muutosehdotukset liittyivät samankaltaisiin asioihin. Vastauksia tarpeeksi kauan luettuani, pystyin jaottelemaan ne viiteen eri osa – alueeseen. Osa – alueiden aiheet liittyvät yksittäiseen lapseen, lapsi-

ryhmään, päiväkodin tiloihin, lasten vanhempiin, henkilöstöön. Näistä viidestä osa – alueesta eniten vastauksissa oli kirjoitettu yksittäiseen lapseen liittyen. Toiseksi eniten vastauksia oli henkilöstöön liittyen, mikä ei sinänsä ollut kyselyn tarkoitus, mutta liittyi myös kiinteästi lasten hyvinvoinnin tuottamiseen. Seuraavassa olen käynyt tuloksia läpi tämän edellä mainitun viiden jaottelun perusteella.

8.3.1 Vuorohoitolapsen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä

Lasten hyvinvointiin ja suoraan yksittäiseen lapseen liittyvät ongelmat olivat eniten kirjoitettu aihe avointen kysymysten vastauksissa. Tästä aiheesta eniten puhutti rytmi ja hoitoajat. Lasten hoitoajat ovat erittäin pitkiä ja vaikuttavat moniin asioihin. Monilla lapsilla hoitoajat ovat 9-10 tuntia tai enemmän. Vastaajat kertoivat, että pitkät hoitopäivät aiheuttavat väsymystä, rauhattomuutta ja ikävää vanhempia kohtaan. Hoitopäivät voivat vastaajien mukaan olla myös paljon 10 tuntia pidempiä. Jotkut lapset ovat jopa vuorokauden hoidossa. Tämä johtuu esimerkiksi siitä, että vanhemmalla on pitkä ilta- vuoro ja sen jälkeen heti aamuvuoro, jolloin lasta ei haeta välissä kotiin nukkumaan, sillä yöunet jäisivät todella lyhyeksi. Tämä aiheuttaa sen, että lapsella on tämän vuorokauden aikana monia eri hoitajia, joka taas rasittaa lasta ja lapsen turvallisuuden tunnetta. Tämä huoli pitkistä hoitopäivistä ilmeni lähes kaikissa vastauksissa. Pitkien hoitopäivien vähentäminen on selvästi asia, jota tulisi kehittää. Lähes kaikissa vastauksissa esiintyminen kertoo siitä, miten tärkeä asia tämä on vuorohoitolasten hyvinvoinnissa. Lisäksi seuraavissa kappaleissa tulee esiin se seikka, miten hoitoajat vaikuttavat moneen eri hyvinvointiin vaikuttavaan asiaan, joten kehittämällä hoitoaikoja voidaan kehittää muitakin hyvinvointiin vaikuttavia asioita.

Hoitoaikojen vaihtelu aiheuttaa lasten päivärytmin sekaantumisen. Rytmii oli toinen eniten kirjoitetuista aiheista lapsiin liittyvissä ongelmissa. Koska lapsilla on niin erilaisia hoitopäiviä, on mahdotonta, että heille rakentuu minkäänlaista rytmii. Joskus lapset tuodaan päiväkotii kello 5.00., jolloin he ovat heränneet 4.30. Toisena päivänä lapsi voi olla päiväkodissa hoidossa kello 22.15 asti, jolloin hän pääsee kotii nukkumaan aikaisintaan 22.30. Haitallisii tilanne on tietystii juuri se, jos vanhemmillä on tällainen myöhäinen ilta ja aikainen aamu peräkkäin. Lapsi ehtii hyvillä unen lahjoilla nukkumaan kuusi tuntia, kun hän taas lähtee päiväkotii. Tämä taas aiheuttaa sen, että yöunen

riittämättömyyden vuoksi lapsi nukkuu aamulla hetken aikaa ja päivälläkin vielä päiväunet. Tämä ei kuitenkaan takaa riittävää lepoa, joten lapset ovat ns. ”ylikierroksilla”, joka vaikuttaa oppimiseen ja keskittymiseen.

Rytmin ja erityisesti unirytmien puuttuminen esiintyi lähes jokaisessa avoimessa vastauksessa. Se on siis useilla vuorohoitolapsilla esiintyvä ongelma, joka vaikuttaa kehitykseen kuten kappaleessa 4.3.4 Uni osana lapsen kehitystä, on kerrottu. Näihin ongelmiin ratkaisuna työntekijöillä oli ajatus, että lapsille ei saisi tulla yli 10 tunnin hoitopäiviä. Lisäksi selkeästi tuli esille, että vanhempien työvuorojen tulisi olla sellaisia, ettei ilta – aamuvuoroja tulisi peräkkäin, vaan lapsi saisi nukkua kunnon yöunet. Yöhoidossa olevat lapset ovat tässä suhteessa ongelma, sillä heidän hoitopäivänsä venyvät usein 16 – 20 tuntia kestäviksi vanhempien nukkumisoikeuden takia. Vanhempi saa työvuoroa ennen / jälkeen nukkua kotona ja sitten vasta tuoda / hakea lapsen. Tällöin hoitopäivä pitenee huomattavasti ja aiheuttaa ongelmia lapsen hyvinvoinnissa. Rytmien puuttumisesta kertoo hyvin erään työntekijän kommentti, miten lapset usein kysyvät ”ollaanko nyt aamu – vai iltavuorossa ja mennäänkö nyt nukkumaan vai mitä?”.

Muita yksittäisiin lapsiin liittyviä ongelmia olivat päivän kulkuun liittyvät ongelmat. Lasten ruokailu voi olla hankalaa, sillä edellisenä päivänä pitkään illalla hoidossa ollut lapsi on aamulla nukkunut pitkään ja syönyt aamupalan myöhään. Kun hän sitten tulee päiväkotiin, ei lounas maistukaan. Vastaavasti aikaisin aamulla tullut lapsi voi olla aamupalalla jo liiankin nälkäinen, jolloin kärtyisyyden takia ruokailu ei onnistu. Myös päiväunien pituus voi vaikuttaa arjen toimintoihin, esimerkiksi pitkät päiväunet voivat jättää kokonaan pois ulkoilun. Arjen toimintoihin liittyvät myös hoitajien ja kavereiden vaihtuvuus. Hoitajien hyvinvoinnin takia ei voida ajatella, että samaa lasta hoitaisi aina sama hoitaja. Esimerkiksi iltalapsilla on monta eri hoitajaa, sillä päivällä kun heidät tuodaan, on paljon hoitajia paikalla ja illemmalla aamuvuorolaiset lähtevät ja iltavuorolaiset tulevat. Sama tietenkin koskee leikkikavereita, jotka vaihtuvat päivän aikana. Tämä vaikuttaa juuri siihen, että pysyviä ystävyysuhteita ei synny kovin helpolla, koska lapset eivät ole hoidossa aina samojen lasten kanssa.

Ystävyysuhteiden syntymiseen ja rutiineihin vaikuttaa myös se, että lapset tuodaan hoitoon vaihtelevasti erilaisiin tilanteisiin. Esimerkiksi jos lapsi tulee hoitoon kesken jonkun leikin, voi hänen olla vaikeaa päästä mukaan leikkiin, jolloin hän tulee hyljättyksi

kavereidensa osalta. Tästäkin asiasta hyvä kuvaus on jälleen käytännön kommentti, jonka eräs työntekijä oli kertonut. Lapsi oli päiväkotiin tullessaan kysynyt ”Onko mun kaveri tänään päiväkodissa?”. Lapsi halusi heti tietää onko hänellä leikkikaveria. Jos hoitajan vastaus oli negatiivinen, oli hoitopäivän alkukin lapselle negatiivinen. Tähän ratkaisuna on tietysti vain ryhmien pienentäminen, jolloin pystytään toteuttamaan hoitoa pienemmällä henkilökunnalla ja tällöin sama hoitaja on useimmin lapsen kanssa. Kaverisuhteisiin on vaikea puuttua, sillä lasten hoitajat ovat kiinni vanhempien työajoista, jotka ovat vaihtuvia ja pitkälti työnantajan saneltavissa.

8.3.2 Lapsiryhmän vaikutus vuorohoitolapsen hyvinvointiin

Lapsiryhmään liittyen suurin ongelma jota vastauksissa esiintyi oli ryhmäkoot. Tästä aiheesta oli kirjoitettu erittäin monessa vastauksessa. Ryhmäkoot liittyivät lähinnä siihen, miten eri – ikäisiä lapsia on hoidossa. Jos lasten ikähaitari on kovin suuri, ei lasten tarpeisiin pystytä vastamaan yksilöllisesti vaan toiminnan tulee toteutua hyvin yleisellä tasolla. Tästä esimerkkinä on se, miten kaksivuotias vaati perushoitoa ja kuusivuotias esimerkiksi pelaamista. Työntekijä ei kuitenkaan voi keskittyä kuusivuotiaan kanssa pelaamiseen, jos täytyy mennä vaihtamaan kaksivuotiaan vaippaa. Jos ryhmässä olisi vain viisi – kuusivuotiaita, voisi työntekijä leikkiä heidän kanssaan yhdessä, eikä tällaisia perushoidollisia keskeytyksiä tulisi. Lapsiryhmän ikähaitariin liittyy myös koululaiset, joita hoidetaan päiväkodin vuorohoidossa. Koululaisilla on myös oikeus vuorohoittoon, jos vanhemmilla ei ole lapselle muita hoitajia iltapäiväkerhon jälkeen. Koululaiset ovat jo koko päivän olleet ohjatussa toiminnassa. Heidän kannaltaan parasta olisi, että päiväkodissa olisi rauhallinen ympäristö.

Jos ryhmässä on 1 – 10 – vuotiaita lapsia, on rauhallinen ympäristö erittäin vaikeaa järjestää. Ryhmän ikäero vuorohoidossa korostuu kaikista eniten yöhoidon osalta. Jos yöhoidossakin lasten ikäjakauma on 1 – 10 – vuotta, on hoitajalla erittäin vaativa tehtävä taata kaikille lapsilla hyvä yöuni. Vauvat usein heräilevät yöllä, jolloin toisten lasten uni häiriintyy. Ryhmäkokoon liittyy myös konkreettinen määrä, eli se kuinka suuria ryhmät ovat. Usein ryhmät ovat erittäin suuria ja lasten sekä työntekijöiden vaihtuvuus päivän aikana suurta. Näin ollen lapselle tulee päivän aikana paljon lapsi – ja aikuiskontakteja. Jos ryhmässä on paljon väkeä aiheuttaa se levottomuutta, sillä väistämättä lasten ääni ja

vireystaso nousee, kun ärsykeitä on koko ajan tarjolla. Lapsiryhmään liittyen yhtenä kehityskohteena olisi ryhmäkoon pienentäminen, joka vaikuttaa moniin eri hyvinvoinnin osa – alueisiin. Jos lapsiryhmän kokoa pienennetään vaikuttaa se muun muassa keskittymiskykyyn ja sosiaalisiin suhteisiin.

Lapsiryhmään liittyen toinen asia on päivien hektisyys. Päiväkodissa on jatkuva liike sillä lapsia ja työntekijöitä tulee ja menee jatkuvasti. Ympäri vuorokautista hoitoa tarjoavassa päiväkodissa, jossa vanhemmat nukkuvat unensa ennen yövuoroa lasten saapumisajat voivat olla seuraavanlaiset: Ensimmäiset lapset tulevat kello 4 ja 5.30 välillä. Päivälapset tulevat kello 8 ja 11 välillä. Iltalapset saapuvat kello 12 ja 14 välillä. Yölapset tulevat hoitoon 14 ja 17 välillä. Kello 15.00 jälkeen lapsia haetaan aina kello 22.00 asti. Eli liike todellakin on jatkuvaa ja ryhmään tulee koko ajan uusia lapsia. On siis selvää, että tilanteet ovat hektisiä eikä selvää jatkuvuutta ole. Tämä asia vaikuttaa päivän suunnitteluun ja toteutukseen, jota käsitellään enemmän henkilöstö – osuudessa. Hektisyyden vähentämiseksi yksi keino olisi juuri ryhmäkokojen pienentäminen, jolloin jatkuva liikekin pienenis. Tietysti työntekijöillä on suuri osuus siinä, miten vaihtotilanteet tapahtuvat ja miten rauhallisuus ryhmässä taataan.

8.3.3 Päiväkodin tilat osana hyvinvoinnin tuottamista

Tiloihin liittyen ongelmia ilmeni kaikista vähiten. Työntekijöiden vastauksissa ilmeni jonkin verran puutteita hoitotilojen koossa. Joidenkin vastaajien mielestä vuorohoitotilat ovat liian pienet. Vuorohoitoyksiköiden tulisi olla isompia, jolloin lasten lokeroille, sängyille, eteis – ja wc – tiloille sekä lasten leikeille olisi enemmän tilaa. Tila mahdollistaisi erilaiset toimintatavat sekä leikkien jatkuvuuden. Jos tilaa olisi enemmän, leikkejä ei tarvitsisi joka kerta esimerkiksi nukkumaan mennessä siivota pois. Tiloihin liittyen työntekijöiltä tuli myös viestiä siitä, miten tarvittaisiin lisää vuoropäiväkoteja, jolloin ryhmäkokoja voitaisiin pienentää ja hoitoa yksilöidä. Tämä tietysti vaatii hoitoa järjestäviltä tahoilta taloudellisia panostuksia. Tilojen kehittämisessä suurimmaksi tekijäksi nousee koko henkilöstön osallistuminen kehittämiseen, tarkoittaen sitä, että myös hallinnon tulee osallistua kehittämiseen juuri taloudellisin panostuksin.

8.3.4 Lasten hyvinvointia yhteistyössä vanhempien kanssa

Vanhempien kohdalla lasten hyvinvoinnin tuottamiseen liittyvät asiat keskittyivät vanhempien tukiverkoston, tietämykseen lasten hyvinvoinnista ja sovittuihin sääntöihin. Tukiverkoston liittyen työntekijät kertoivat, että useat vanhemmat eivät mieti omaa tukiverkostaan ja sen mahdollisuuksia lastenhoidossa. Vastauksissa kerrottiin, että vanhemmat eivät käytä isovanhempia yhtenä hoitomahdollisuutena. Lapsen kannalta olisi tietysti suuri helpotus, jos hän olisi esimerkiksi kaikki vanhempien yövuorot isovanhempien luona hoidossa, jolloin kaikista suurin asia vuorohoidossa, yöpyminen, tapahtuisi ennalta tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että kaikilla vanhemmilla ei välttämättä ole mahdollisuutta käyttää tällaista vaihtoehtoa. Voi olla, että isovanhemmat asuvat toisella paikkakunnalla tai eivät esimerkiksi oman työntakia voi hoitaa lapsenlapsiaan. Työntekijät kirjoittivat myös siitä, miten monet vanhemmat ovat yksinhuoltajia ja tukiverkosto on heikko, jolloin vuoroahoito on ainoa mahdollisuus lapsen hoitamisessa. Tässä tilanteessa työntekijät ehdottivat, että vanhemmat pyytäisivät / etsisivät päivätöitä, jotta lapset voisivat olla päivähoitossa. Tähän tietysti eivät voi vanhemmat yksin vaikuttaa, vaan heidän työntantajansa asema korostuu.

Toisena asiana vanhempien vaikutuksesta lasten hyvinvointiin liittyen oli tietämys lasten hyvinvoinnista. Työntekijät kirjoittivat siitä, miten vanhempia tulisi valistaa säännöllisen rytmin ja riittävän unen merkityksestä. Tässä ehdotuksena oli tiivis ja luottamuksellinen yhteistyö, jossa yhdessä sovitaan kodin ja päiväkodin rytmeistä sekä niiden noudattamisesta. Tähän liittyen työntekijät nostivat esiin perehdyttämisen, eli sen miten vanhempien kanssa käydään läpi päiväkodin toiminta ja säännöt. Ilmeni, että monilla vanhemmilla on vaikeuksia pitää kiinni sovituista hoitoajoista. Hoitoajoista kiinnipitäminen on tärkeää monestakin syystä, sillä usein lapset tiedustelevat hoitajiltaan, koska vanhemmat tulevat häntä hakemaan. Jos vanhempi ei tulekaan sovittuna aikana, aiheuttaa se lapselle epävarmuutta. Lisäksi työntekijöiden työajat usein räätälöidään lasten hoitoaikojen mukaan, eli jos vanhemmat eivät pidä kiinni sovituista hoitoajoista voi lapsia olla paikalla liikaa työntekijöihin verrattuna, joka on suuri turvallisuusriski sekä lapsille että vanhemmille.

Vanhempien osallistuminen ja sen vaikutus hyvinvointiin on kehittämisen kannalta hyvin olennainen asia. Rissanen kertoo kirjassaan kuinka palvelujen kehittäminen edellyt-

tää nopeutta. Tässä hän tarkoittaa sitä, että palveluiden tarve ja muodot ovat nopeasti muuttuvia. Päivähoidossakin vanhemmat vaihtuvat jatkuvasti, kun lapset kasvavat ja siirtyvät kouluun. Tämä aiheuttaa juuri sen, että toiminnan kehittämisessä on oltava nopeita, jotta pystytään vastaamaan senhetkisten vanhempien tarpeisiin ja kehittämään toimintaa heidän kanssaan. (Rissanen 2005, 29.)

8.3.5 Henkilöstön rooli lasten hyvinvoinnin tuottamisessa

Avoimissa kysymyksissä oli kirjoitettu paljon asiaa henkilöstöön liittyen. Yhtenä suurena lasten hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä on työntekijöiden vastuu. Henkilöstö joutuu panostamaan työhönsä todella paljon. Työntekijöiden vastauksista ilmeni, että hoitajien tulee joustaa paljon, sillä työajat ovat vaihtuvia ja kuten eräs hoitaja kirjoitti ”joskus epämääräisiä”. Ilmeni myös, että henkilöstöä tulisi olla enemmän, sillä välillä hoitajia ei tunnu olevan tarpeeksi. Yöhoidosta henkilöstön määrän osalta oli kirjoitettu sen verran, että öisin täytyisi olla toinen hoitaja, sillä juuri tämä lasten ikäero aiheuttaa sen, että yksi hoitaja ei pysty takaamaan kaikille hyvää unta. Työntekijät kertoivat myös yöllä työssä olemisen olevan yksinäistä, joten illalla töissä voisi olla kaveri. Henkilöstön joustamiseen ja suuren panostukseen liittyy myös se, miten henkilöstö joutuu käsittelemään paljon informaatiota päivän aikana. Usein iltaisin kaksi ryhmää yhdistetään, jolloin hoidossa on vieraita lapsia. Informaation kulku täytyy olla taattua, jotta hoitaja tietää lapsesta ja päivän tapahtumista. Näin hän osaa vastata vanhemman kysymykseen esimerkiksi siitä miten lapsen päivä on mennyt. Tiedon kulku on vastauksissa muutenkin nostettu tärkeäksi asiaksi, koska hoitajat vaihtuvat päivän aikana monta kertaa. Tieto ei saa lähteä hoitajan mukana kotiin, vaan sen pitää jäädä seuraavalle työntekijälle. Tätä ongelmaa ilmeni useammassa vastauksessa, eli jonkinlaista kehittämistä tarvetta tällä tiedonkulun osa – alueella on.

Toisena henkilöstöön liittyvänä asiana oli toiminnan suunnittelu ja toteutus. Se, että lapset tulevat ja lähtevät eri aikaan ja lisäksi ovat hyvin eri – ikäisiä aiheuttaa työntekijöille ongelmia toiminnan suunnittelussa. Retkien järjestäminen, juhliin harjoittelemine ja päivittäiset perustoimet kuten ulkoilu, leikki ja uni vaativat erityistä järjestelyä, jotta ne toimivat ja tulevat kaikille mahdollisiksi. Myös varhaiskasvatus – ja opetussuunnitelmiin vastaaminen hankaloituu, jos lapsia on paljon ja työntekijöitä vähän. Tarvittaisiin

siis useampia ammattilaisia, jolloin esimerkiksi toinen voisi vastata toiminnan suunnittelusta ja toinen yksilöllisen kehityksen tukemisesta ja tukemisen suunnittelusta. Tietyt käytännöt toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa nousivat myös vastauksissa esille. Esimerkiksi hoitoaikojen ilmoittamiseen liittyvät käytännöt ovat usein epäselviä, jolloin vanhemmat ilmoittavat ja muuttavat hoitoaikojaan milloin sattuu. Tämä aiheuttaa taas toiminnan keskeytymistä ja työntekijän panostamista toiseen asiaan. Vastauksissa ehdotettiin, että tämä hoitoaikojen ilmoittaminen tapahtuisi vain tiettyyn aikaan ja tietyin tavoin, jolloin muuna aikana toiminnan toteuttaminen olisi rauhoitettu. Yhtenä työntekijöille kohdennettuna haasteena on myös erityistä tukea tarvitsevien lasten vuorohoidon tarpeen lisääntyminen. Siihen voidaan vastata ainoastaan henkilöstölisäyksillä. Henkilöstön hyvinvointi ja varmuus työn tekemisessä ovat suuri osa lasten hyvinvointia, sillä lapsi peilaa toimintaansa työntekijöiden kautta ja tuntee olonsa turvalliseksi jos aikuisenkin on rauhallinen. Jos työntekijä on kuitenkin rasittunut ja rauhaton, ei lapsikaan koe oloaan turvalliseksi.

8.3.6 Muut vuorohoitolasten hyvinvointiin vaikuttavat tekijät

Yhtenä suurena ongelmana, joka esiintyi avointen kysymysten vastauksissa, oli päivähoitolaki ja sen pätemättömyys vuorohoidossa. Laki on säädetty päivisin järjestettävää päivähoitoa ajatellen, eivätkä sen useatkaan kohdat sovellu vuorohoitoon. Toisena ongelmana koettiin vuorohoidon kasvuun liittyvät ongelmat ja kolmantena työvoiman puula. Erään työntekijän kommentti kuvaa hyvin vuorohoidon tilannetta ja sen kehittämisen vaikeutta ”Olemme miettineet näitä asioita silloin tällöin, mutta vaikealta tuntuu. Tässä yhtälössä on niin monta muuttuvaa asiaa esimerkiksi lasten hoitoajat, hoitajien työajat, paljonko lapsia kulloinkin paikalla...”. Vuorohoitolasten hyvinvointiin liittyvänä yleisenä kommenttina kyselyissä oli, että vuorohoitoa tulisi kehittää, mutta osa – alueita on paljon, eikä päivähoito yksin voi muuttaa asioita, vaan kyse on myös vanhemmista, työnantajista ja yhteiskunnasta yleensäkin.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Lasten hyvinvointi on, kuten jo alussa sanoin, riippuvainen monista tekijöistä ja monesta eri asiasta. Tässä opinnäytetyössä matkan varrella kartoitin näitä tekijöitä ja niiden vaikutusta vuorohoitolapsiin. Otokseni oli pieni, joten yleistyksiä ei voi tehdä, mutta kuten aiemmin jo mainitsin, otokseni kuvaa vuorohoidossa olevia ilmiöitä. Näiden ilmiöiden kautta voidaan paremmin ymmärtää lasten hyvinvoinnin tuottamiseen liittyviä ongelmia, henkilökunnalta vaadittavaa suurta ammattitaitoa ja ennen kaikkea sitä, miten paljon vuorohoito vaatii hoidossa olevalta lapselta.

9.1 Kyselytulosten herättämiä ajatuksia

Opinnäytetyössäni tutkimusmenetelmänä oli kysely, eikä esimerkiksi haastattelua jossa yleensä vastaukset ovat tarkempia ja yksityiskohtaisempia. Kyselyiden vastaukset olivat kuitenkin erittäin hyviä ja vastasivat odotuksiini. Vastaajiin liittyen oli huomattavissa se, että moni vastaaja oli vastannut monivalintakysymyksiin positiivisesti, esimerkiksi ei esiinny päiväkotimme lapsilla, kun sitten avoimissa kysymyksissä samaa aihetta sivuttiin ja ongelma esiintyikin päiväkodin lapsilla. Eli monivalintakysymyksissä asian arvioiminen oli ehkä vaikeampaa vastausvaihtoehtojen tai kysymysten asettelun takia. Kun avoimissa kysymyksissä ongelmista sai kertoa ilman, että tarkkaa määrää tuli arvioida, oli asioista helpompi kertoa. Näin ollen oletettavaa on, että avointen kysymysten vastaukset ovat lähempänä todellisuutta kuin monivalintakysymysten vastaukset. Avointen kysymysten käsittely oli kuitenkin paljon vaikeampaa kuin suljettujen, sillä suljettuja kysymyksiä pystyi käsittelemään numeerisesti, kun avoimissa tuli pohtia sanojen ja lauseiden merkityksiä ja yhtäläisyyksiä.

Kyselyn monivalintakysymyksistä kahdeksan oli sellaisia, joiden vastaukset kuvasivat sitä, että nämä osa – alueet ovat hyvin vuorohoitolapsilla, kehitys on turvattu. Aiheiltaan ne käsittelivät syömistä, ulkoilua, nukkumista, luottamusta ja perusturvallisuutta. Näissä kysymyksissä vastaukset painoutuivat lasten hyvinvointia tarkasteltaessa positiivisiin vastausvaihtoehtoihin. Kyselylomakkeen kysymyksistä 14 olivat sellaisia, joiden vasta-

uksissa esiintyi jonkin verran hajontaa, kaikki vastaukset eivät painottuneet positiivisiin vastausvaihtoehtoihin. Yhtään sellaista kysymystä, joissa vastaukset olisivat painottuneet vain negatiivisen ääripäähän, ei ollut. Kyselyn vastauksia ajatellen oli hienoa huomata, että monet asiat ovat suurimmalla osalla lapsista kunnossa. Joissakin kohdissa esiintyy hajontaa, joka voi johtua päiväkodin toiminnasta, kotioloista tai vaikka sairastelukierteestä. Positiivista tuloksissa oli myös se, että hoitoajoilla ei näyttänyt olevan suurta merkitystä sille, miten lapset voivat, eli yöhoito ei tämän mukaan rasittanut lapsia enempää kuin iltahoitokaan. Tämä voi osaltaan johtua siitä, että yöhoidossa olevat lapset saavat nukkua kunnan yöunet, kun taas iltahoidossa olevia lapsia voidaan tulla hakemaan kello 22.00 ja kotona unet voivat jäädä hyvinkin lyhyeksi, jos seuraavana aamuna on aamuvuoro.

Hoitoajat nostan tärkeimmäksi osaksi tämän opinnäytetyön tuloksia, sillä ne olivat eniten esiintynyt asia avoimissa vastauksissa. Lähes jokainen avoimiin vastauksiin kirjoittanut kirjoitti hoitoajoista. Ja tottahan se on, jos hoitoajat muuttuisivat ja hoitopäivä lyhenisi, vaikuttaisi se lasten hyvinvointiin merkittävästi, sillä juuri hoitoajoilla on merkitys unen pituuteen ja laatuun sekä lapsen yksilölliseen kehitykseen. Hoitoaikoihin taas vaikuttavat monet tekijät, kuten vanhempien työmieltymykset, työpaikka, työnantaja ja työmatka. On siis selvää, että pelkästään vuorohoitoyksikköä kehittämällä ei välttämättä voida parantaa lasten hyvinvointia, vaan siihen on osallistuttava koko lapsen elinpiiri ja siinä olevat aikuiset.

Kyselyssä toisena suurena asiana esiin tuli liian suuret ryhmäkoot / liian pienet tilat. Selvää on, että nämä ovat pitkälti myös resurssikysymyksiä, joihin vaikuttavat kunnan budjetit, päättäjät ja todellinen tilanne, joka voi pakottaa suurempiin lapsimääriin, jos esimerkiksi tiloja ei ole. Jossakin vastauksessa ilmeni, että ajoittain lapsia voi olla hoidossa jopa yli lain sallima määrä hoitajaa kohden. Tämä asia vaikuttaa taas turvallisuuden, joka ei koskaan saisi olla päiväkodissa uhattuna. Turvallisuus on myös yksi suuri asia, joka ilmeni vastauksissa. Kyselyn mukaan lapset tuntevat olonsa turvallisiksi, mutta joissakin henkilökunnan vastauksissa ilmeni, että joskus tämän turvallisen tilan ylläpitäminen on lähes mahdotonta juuri suurten ryhmäkokojen takia.

Henkilöstöön liittyen suurimpana asiana esille tuli henkilöstön kuormittavuus. Henkilöstö joutuu tekemään suunnittelutyötä normaaliin päiväkotiin verrattuna paljon enem-

män, jotta eri aikaan saapuvat ja hoidossa olevat lapset saisivat yhdenvertaista kohtelua ja toimintaa. Lisäksi vuorotyö itsessään rasittaa henkilöstöä ja sen tuomat lasten piirteet kuten levottomuus ja väsymys ovat työn kuormittavuutta lisääviä tekijöitä. Tämä mielestäni kuvaa sitä, miten vuorohoitoyksikössä henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitäminen korostuu ja miten vuorohoitoyksikössä henkilöstöä tulee olla riittävästi. Riittävä henkilöstö on ensimmäinen edellytys henkilöstön hyvinvoinnille ja sitä kautta lasten hyvinvoinnille.

Vanhempien osallisuuteen ja vanhempiin liittyen vastauksissa ei ollut mitään yhtä aihetta joka olisi noussut pintaan. Vanhempiin liittyen yleisesti tuli ilmi arjen taitamattomuus, verkostojen puuttuminen ja tietämättömyys lasten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Nämä kaikki liittyvät vanhemmuuteen ja vanhempana olemiseen. Kirjassa ”Mikä lapsiamme uhkaa” (Bardy, Heino & Salmi 2002, 14 – 19.) pohditaan sitä, mikä tekee vanhemmuudesta niin vaikeaa ja miksi juuri nyt vanhemmuus on niin ajankohtainen asia. Kirjassa ei määritellä mitään yhtä vanhemmuuteen vaikuttavaa asiaa, vaan monet asiat, kuten yhteiskunnan muuttuminen, arvojen muuttuminen, yksilöiden kehittyminen, ovat vanhemmuuteen vaikuttavia asioita. Kirjassa kuitenkin ilmenee, että perheissä joissa ongelmia esiintyy, on tapana, että ongelmat kasaantuvat. Vuorohoitoon tämä on liitettävissä myös kyselyn vastausten kautta, sillä siellä ilmeni juuri tällaista kasautumista. Esimerkiksi kerrottiin, miten vanhempina on paljon yksinhuoltajia, joilla verkostot ovat heikot. Lisäksi toimeentulo voi olla heikompaa kuin muilla, jolloin työtään ei voi valita, vaan otettava se minkä saa. Tässä oli jo monta vuorohoitolasten hyvinvointiin vaikuttavaa tekijää, jotka ovat kasaantuneet juuri yhden perheen ympärille. Vanhemmuuden tukeminen nouseekin tässä kohtaa erittäin tärkeäksi seikaksi, joka on osa vuorohoidossa toimivien työntekijöiden työtä. Tähän apuna voisi olla esimerkiksi se, että vuorohoitoyksikössä työskentelisi perhetyöntekijä, joka olisi nimenomaan vanhemmuuden tukemista varten.

Kyselyn tulokset antoivat vastauksia tutkimusongelmaani siltä osin, että pystyin kartoittamaan tiettyjä hyvinvoinnin osa – alueita, joiden tärkeys korostuu vuorohoitolapsilla. Päivärytmi, uni ja turvalliset ihmissuhteet ovat vuorohoidolle ominaisia hyvinvoinnin tekijöitä. Nämä tekijät vaikuttavat suuresti lasten hyvinvointiin. Siihen kysymykseen, miten vuorohoitolapset voivat sain myös vastauksen, sillä kyselyn tulosten perusteella lapset voivat pääasiassa hyvin. Kysymyksissä ei noussut yhtään selkeää osa – aluetta,

jossa vastaukset olisivat painottuneet lasten hyvinvoinnin kannalta negatiiviseen ääripäähän. Jonkin verran hajontaa oli nähtävissä, mikä mielestäni kertoo siitä, että vuorohoidossa on kehittämisen tarpeita. Tämä tietysti oli myös vastaus tutkimusongelmaani, onko vuorohoidossa kehittämistarpeita, esiintyykö joitakin tiettyjä ongelmia?

9.2 Yhteiskunnan vaikutus vuorohoitolasten hyvinvointiin

Yhteiskuntaan liittyen ensimmäisenä asiana nostan esiin lain. Tämänhetkinen päivähoitolaki – ja asetus, jotka ovat tulleet voimaan vuonna 1973, on tarkoitettu lähinnä päivisin tapahtuvaan päivähoitoon. Lakia on tietysti päivitetty ajan saatossa ja tärkeimmät päivähoitoa määrittävät lain ja asetuksen kohdat ovat joiltakin osin sovellettavissa myös vuorohoidossa. Osassa lain ja asetuksen kohdista ilmenee kuitenkin selkeitä epäkohtia, joihin tarvittaisiin muutosta laadun ja turvallisen hoidon takaamiseksi. Sillä selvää on, että vuorohoidossa ei voida soveltaa päivisin järjestettävässä hoidossa olevia sääntöjä ja lakeja, koska hoito rakentuu osittain erilaisten asioiden ympärille ja tapahtuu eri vuorokaudenaikoihin. Tämä asia tuli ilmi myös avointen kysymysten vastuksissa, joissa työntekijät toivoivat päivähoitolain muutoksia tai kokonaan omaa vuorohoitolakia.

Toisena asiana, joka liittyy yhteiskunnan vaikutukseen vuorohoitolasten hyvinvoinnissa, on työ. Kuten jo aiemmissa kappaleissa on tullut ilmi, monet vuorohoitolasten vanhemmat ovat yksinhuoltajia, joilla raha voi olla tiukassa, jolloin on tehtävä paljon työtä. Tietysti myös yhdessä olevat vanhemmat tarvitsevat rahaa elättääkseen perhettään ja käyvät töissä. Lisäksi nyky – yhteiskunnassa työn luonne on erilaista kuin ennen. Kirjassa ”Pomot ja perheet” kirjoitetaan siitä, miten suomalaisen työelämän reunaehdot ovat muuttuneet. Työn tekemiseen liittyvät ehdot ovat kiristyneet 1990 – luvulta alkaen, työn osaamis – ja vaatimustaso on kasvanut ja työsuhteet ovat muuttuneet entistä epävarmemmiksi. Kirjan mukaan, voidaan pohtia, ovatko naiset ja miehet liian työkeskeisesti orientoituneita, jääkö kotitöihin ja muihin yhteisöllisiin toimiin liian vähän aikaa? (Kivimäki & Otonkorpi-Lehtoranta 2003, 23 – 25.) Tämä on yksi suuri tekijä vuorohoitolasten kohdalla, sillä lasten ja vanhempien yhdessä vietetty aika voi muutenkin olla vähissä ja jos sinä aikana vanhemman ajatukset ovat työssä, voi se vaikuttaa lapsen hyvinvointiin.

Myös kirjassa ”Onko meillä malttia sijoittaa lapsiin” kirjoitetaan aiheesta työ ja perhe. Työn ja perheen yhteensovittamisesta puhutaan jatkuvasti, mutta kuten tässä kirjassakin sanotaan, edelleen se on vieras asia monilla työpaikoilla. Työpaikoilla ei olla valmiita soveltamaan käytäntöön perhevapaita ja muita lain määrittämiä oikeuksia, vaan perheet soveltavat näitä vapaita töidensä mukaan. (Lammi – Taskula & Salmi 2005, 110 – 111.) Itse olen pohtinut tätä työn ja perheen yhteensovittamista ja usein mieleeni tulee, onko se edes mahdollista? Onko mahdollista täysin sulauttaa keskenään kaksi maailmaa? Varmaa kuitenkin on, että lähes kaikki vanhemmat tekevät kaikkensa joustaakseen ja sopeutuakseen työelämän pelisääntöihin perhe – elämän keskellä, joten muutospaine tässä kohtaa onkin työnantajien suunnalla.

9.3 Jatkotutkimusaiheita

Jatkotutkimusaiheita opinnäytetyöhöni on ainakin itseltäni pois jäänyt lasten sadutus, eli vuorohoitolasten hyvinvoinnin tutkiminen lasten näkökulmasta käsin. Miten lapset itse kokevat vuorohoidon ja miten he käsittävät oman hyvinvointinsa? Toisena jatkotutkimusaiheena itselleni heräsi mielenkiinto vuorohoitolasten vanhempien taustasta. Miten paljon vuorohoitolasten vanhemmista on yksinhuoltajia, minkälaiset ovat heidän tukiverkostonsa ja elinympäristönsä. Miten nämä vanhemmat poikkeavat päiväsaikaan hoidossa olevien lasten vanhemmista ja miten se vaikuttaa lasten hyvinvointiin? Kolmantena jatkotutkimusaiheena olisi vuorohoidossa työskentelevän henkilöstön hyvinvointi ja sen kehittäminen. Henkilöstö on olennainen osa vuorohoidon tuottamista ja sen hyvinvointi heijastuu vuorohoitolasten hyvinvointiin.

LOPPUSANAT

Vuorohoidossa töissä ollessani olen kokenut, miten sopeutuvaisia ja mukautuvia lapset ovat. Vaikka he ovat väsyneitä tai nälkäisiä he jaksavat olla rohkeita ja yrittää jaksaa vieraassa ympäristössä. Tätä opinnäytetyötä tehdessäni olen kokenut monenlaisia tunteita joita ajattelisin myös vuorohoitolasten kohtaavan. Ilo, pettymys, uupumus, pelko, hermostuminen ja onnistuminen ovat siivittäneet minun työskentelyä läpi kokon prosessin. Kuin pieni lapsi päivähoidossa, olen pyrkinyt löytämään selviytymiskeinoja miten päästä eteenpäin kirjoittamisessa, miten selvitä epätoivon vallasta. Kun olen löytänyt täydellisen lähteen, olen ollut onnellinen ja tuntenut oloni turvalliseksi sitä käyttäessäni. En kuitenkaan väitä, että kaikki tämä olisi ollut helppoa. Olen joutunut tekemään hurjia ponnisteluja että olen jaksanut seuraavanakin päivänä avata tietokoneen ja istua sen ääreen kirjoittamaan, pelkäämättä ettei tästä koskaan tulisikaan valmista.

Opinnäytetyöni matkan varrella ja näiden tunteiden kanssa kamppaillessani olen saanut vahvistusta sille ajatukselle, että kaikkien meidän tulisi suojella lapsia tällaiselta rasitukselta ja stressiltä. Meidän tulisi muistaa, että lapsen päätyö on leikki, jonka pitäisi tapahtua stressittömässä ja turvallisessa ympäristössä. Ihailen lapsia ja heidän kykyään sopeutua tilanteeseen, jossa jää yksin vieraaseen ympäristöön vieraan ihmisen kanssa. Kerrankin itse yövuoroon mennessä kohtasin erään pienen tytön, joka reippaasti kertoi minulle missä nukkuu ja millainen yölelu hänellä on, vaikka häntä pelotti yö uudessa sängyssä vieraan ihmisen kanssa. Kuten ensimmäisen sivun runo kertoo, ”ei mikään kasva pellossa jota jatkuvasti kynnetään” tulee myös meidän muistaa, ettei lapsikaan kehity, kasva ja opi uutta jos hänen kaikki resurssinsa upotetaan arjessa selviytymiseen. Lapsen tehtävä on kuitenkin harjoitella arjessa selviytymistä ja aikuisten tehtävä on antaa riittävä tuki kun lapsen omat resurssit alkavat hiipua. Tähän tehtävään itse olen saanut koulutuksen ja sitä hyödyntämällä voin kantaa vastuuni lasten hyvinvoinnin tukemisessa ja tuottamisessa. Jotta lasten hyvinvointia voitaisiin kasvattaa laajemmassa näkökulmassa, vuorohoitoa tulisi kehittää lapsia enemmän tukevaksi ja turvallisemmaksi, jotta se pieni tyttökin voisi rauhassa illalla rentoutua iltasadun kuuntelemiseen ja nukahtamiseen hymy naamalla.

LÄHTEET

- Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino.
- Ahonen, T.; Lyytinen, H.; Lyytinen, P.; Nurmi, J – E.; Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Porvoo. WSOY.
- Ahola A. 2007 teoksessa toim. Saari, E. & Viinamäki, L. Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Helsinki. Tammi. 47 – 72.
- Alasuutari M. 2005. Kuka lasta kasvattaa? Tampere. Tammer Paino.
- Allardt, E. 1975. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Juva. WSOY.
- Arajärvi, T. 1999. Hyvä lapsuus vauvasta kouluikäiseksi. Hämeenlinna. Kariston kirjapaino Oy.
- Asetus lasten päivähoidosta 239/1973
- Bardy, M.; Heino, T. & Salmi, M. 2002. Mikä lapsiamme uhkaa? Suuntaviivoja 2000 – luvun lapsipoliittiseen keskusteluun. Saarijärvi. Gummerus kirjapaino Oy.
- Hahtala, E. 2003. Lasten vuorohoidon uudet tuulet Varkaudessa. Diakonia – ammattikorkeakoulu, Pieksämäki.
- Hansson, J. & Oscarsson, C. 2005. Onnellinen lapsuus. Helsinki. Otava.
- Helenius, A. ; Karila, K. ; Munter, H. ; Mäntynen, P. & Siren - Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoidossa – Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Juva. WS Bookwell Oy.
- Hirjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 1998. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Kirjayhtymä Oy.
- Hänninen, S-L. & Valli, S. 1986. Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia. Helsinki. Otava.
- Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2006. Turvaverkko vai trampoliini, sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki. WSOY.
- Kauppi U. 2001. Päivähoitoa täydellä teholla. Helsinki. Suomen kuntaliitto.
- Kerminen, N. & Turtiainen, O. 1999. Perhe ja päivähoito yhteistyökumppaneina ympärivuorokautisessa päivähoidossa. Diakonia ammattikorkeakoulu.

Kivimäki, R. & Otonkorpi – Lehtoranta, K. 2003. Pomot ja perheet. Työelämä ja perheiden hyvinvointi. Helsinki. Edita Prima Oy.

Kokljuschkin, M. 2001. Unelmien päiväkotii, kohti parempaa oppimisympäristöä. Tampere. Tammer Paino Oy.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy.

Kääriäinen, P. 2005. ”Niitä lapsia tulee ja niitä lähtee.” Vuorohoidon laatu lasten kokeamana. Jyväskylän yliopisto.

Laine, K. & Neitola, M. 2002. Lasten syrjäytyminen päiväkodin vertaisryhmästä. Turku. Painosalama Oy.

Laki lasten päivähoitosta 36/1973

Lammi – Taskula, J. & Salmi, M. 2005. Sopiiko vanhemmuus työelämään? – Perhevaapaat ja työpaikan arki. Teoksessa toim. Takala P. 2005. Onko meillä malttia sijoittaa lapsiin? Helsinki. Edita Prima Oy. 110 – 124.

Nummenmaa, A-R. 2004. Varhaiskasvatuksen laatu ja sen kehittäminen – yhteistä työtä ja jaettuja merkityksiä. Teoksessa Sosiaali – ja terveysministeriö julkaisuja 2004:6. Varhaiskasvatuksen laatu on osaamista ja vuorovaikutusta. Helsinki. Edita Prima Oy. 81 – 87.

Perusopetuslaki 628/1998

Porin kaupungin lapsi – ja nuorisopoliittinen ohjelma vuosille 2002 – 2004. 2001. Porin kaupunkisuunnittelusarja B 67 / 2001.

Rissanen, T. 2005 Hyvän palvelun kehittäminen. Vaasa. Fram.

Rusanen, E. 1995. Ongelmalapset päivähoitossa? Helsinki. Kuntaliiton painatuskeskus.

Salminen, H. & Salminen, J. 1986. Lastentarhantoiminta - Osa lapsuuden historiaa. Friedrich Fröbelin lastentarha-aate ja sen leviäminen. Helsinki. Mannerheimin lastensuojeluliitto.

Salminen P. 2005. Yhdessä kasvattamaan: kohti välittämisen kulttuuria. Keuruu. Otavan kirjapaino Oy.

Seppänen, M. 1993. Lastenhoito. Hämeenlinna. Karisto Oy.

Siren – Tiusanen, H. 1996. Saako lapsi nukkua, liikkua ja elää omassa rytmisään, näkökulmia nuorimpien päiväkotilasten kuormittavuuteen. Jyväskylä. Kopio Jyvä Oy.

Sosiaali – ja terveysministeriö 2000, Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle lasten ja nuorten hyvinvoinnista. [verkkodokumentti] Julkaisuja 2002:12. [Viitattu 20.10.2007] Saatavilla: <http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/documents/476/index.htm>

Tamminen, T. 2004. Olipa kerran lapsuus. Juva. WS Bookwell Oy.

Tampereen kaupunki sosiaali – ja terveystoimi/päivähoito. 1997. Lasten ilta – ja vuorohoidon järjestäminen Tampereella. Tampereen kaupunki, sosiaali – ja terveystoimi.

Uoti A. 2003. Taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet kunnallisessa päätöksenteossa. Tampere. Tampereen yliopistopaino.

Virkko – Riihelä A. 2001. Psykye, psykologian käsikirja. Porvoo. WS Bookwell Oy.

Vuorohoidon työryhmä 1998. Vuorohoito lasten päivähoitossa. Helsingin kaupungin sosiaalivirasto. Sosiaaliviraston julkaisusarja A1/1999.

Väisänen, T. 2003. Aamusta iltaan ja yötä myöden – lapsen arki vuorohoidossa. Oulun yliopisto.

LIITELUETTELO

LIITE 1

1a TUTKIMUSLUPA PORIN KAUPUNGIN PÄIVÄKODIT ESIKKO, HERTTUA JA KOIVULA

1b TUTKIMUSLUPA PELASTUSARMEIJAN PÄIVÄKOTI

1c TUTKIMUSLUPA PIHAKOIVUN PÄIVÄKOTI

1d TUTKIMUSLUPA HARJAVALLAN SAIRAALAN PÄIVÄKOTI

LIITE 2 KYSELY VUOROHOITOLASTEN HYVINVOINNISTA

Porin päivähoitotoimisto
Osastopäällikkö
Ritva Välimäki
Antikatu 16 B
28101 PORI

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

8.5.2007

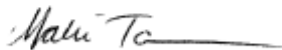
TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Opiskelen Satakunnan ammattikorkeakoulussa Sosionomi (AMK) – tutkintoa suuntautumisvaihtoehtonani sosiaalipedagogiikka. Teen opinnäytetyötä vuorohoidossa olevien lasten hyvinvoinnista. Pyrin selvittämään vuorohoidossa olevien lasten tämän hetkisen hyvinvoinnin tilaa ja muutostarpeita. Työni ohjaajana on Satakunnan ammattikorkeakoulun lehtori Lenita Kumpulainen puh. (02) 620 3493.

Opinnäytetyöhöni hankin tutkimusaineiston vuorohoidon työntekijöiltä ja hoidossa olevilta lapsilta. Anon lupaa toteuttaa Porin vuorohoitopäiväkotien (Herttuan, - Esikori, - Koivulan - ja Pelastusarmeijan päiväkodin) työntekijöille kyselyn, jossa he arvioivat lasten hyvinvointia ja perustarpeiden täyttymistä. Lisäksi anon lupaa lasten saduttamiseen (lasten ajatusten tallentamiseen heidän omien kertomustensa pohjalta) osassa vuoropäiväkodeista. Saduttamisesta sovin tarkemmin siihen valittujen lasten vanhempien ja lasta hoitavan yksikön kanssa.

Tutkimustuloksistani teen tiivistelmän jonka toimitan tutkimuksessa mukana olleisiin yksiköihin. Opinnäytetyöni valmistuu syksyn 2007 aikana. Minulta on mahdollisuus saada lisätietoa tutkimuksesta ja sen suorittamisesta.

Ystävällisin terveisin:



Mari Tammisto

Kiitäjäntie 4 D 15
28200 Pori
Puh.050 3478879
mari.tammisto@samk.fi

Seurauksen hakemuksen mukaisesti
9.5.07 Ritva Välimäki (ESIKKO,
KOIVULA
JA
HERTUA)

Communications Express

Welcome Tammisto Mari

[Home](#)
[Log Out](#)
[Help](#)

[Mail](#)
[Address Book](#)
[Options](#)
Current Folder:
[Compose](#)
[Printable](#)

Quota : 26% of 40MB

mari.tammisto@stude

- Inbox
- Drafts
- Sent
- Trash
- Manage Folders

Previo

Delete	Reply	Reply All	Forward	Forward Inline	Add Addresses
Close	Move message to folder: <input type="text"/>				

Subject Tutkimuslupa

From Pelastusarmeijan Porin päiväkoti <pelastusarmeija.porinpaivakoti@>

Date Monday, May 14, 2007 15:37

To mari.tammisto@samk.fi

Hei!

Sain päivähoitotoimiston kautta kopion tutkimuslupa-anomuksestasi. Ritva Välimäki ei ole antanut lupaa meidän päiväkodin puolesta.

Minä hyväksyn hakemuksesi Pelastusarmeijan päiväkodin puolesta.

Porissa 14.5.2007

Eeva-Maija Leino
Päiväkodin johtaja

FORSSAN KAUPUNKI

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Perusturvajohtaja

15.06.2007

14 §

Asia

Tutkimusluvan myöntäminen sosionomiopiskelija Mari Tammistolle

Asiaseloste

Sosionomiopiskelija (AMK) Mari Tammisto anoo tutkimuslupaa Satakunnan ammattikorkeakoululle tehtävää opinnäytetyötä varten. Tutkimuksen nimi on "Vuorohoitolaisten hyvinvointi". Tutkimuksen aiheistona on Forssan Pihakoivun päiväkodin vuorohoitoryhmä Tiitiäisten työntekijöille tehtävät kyselyt sekä lasten mielipiteitä hoidosta. Tutkimustuloksista raportoidaan tutkimuksen kohteena olevaan yksikköön tiivistelmällä tai tuloksiahenkilökohtaisesti esittämällä. Lisäksi tuloksia voivat hyödyntää kaikki vuorohoidosta kiinnostuneet ja esim. perheiden yhteiskunnallista asemaa pohtivat henkilöt. Lasten ja työntekijöiden vastaukset kirjataan anonyymeinä.

Päätös

Myönnetään tutkimuslupa Satakunnan Ammattikorkeakoulussa sosionomi (AMK) opiskelevalle Mari Tammistolle tutkimuksen tekemiseksi vuorohoitolaisten hyvinvointi. Tutkimus tehdään Pihakoivun päiväkodin vuorohoitoryhmä Tiitiäisten työntekijöille kyselynä. Tutkimuksesta ei aiheudu kustannuksia Forssan kaupungille ja tutkimuksen valmistuttua se annetaan perusturvan käyttöön.

Päätöksen peruste

Hallintosääntö 4 luku 16 §

Muutoksenhakuohje

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä

Forssan kaupungin palvelupisteessä 19.6.2007

Päiväys ja allekirjoitus

Forssa 15.06.2007



Leena Leppänen
Perusturvajohtaja

JAKELU

Tammisto Mari
kj, kh:n pj, pelan pj, palvelupiste


Page 1 of 1

Communications Express
Welcome Tammisto Mari


[Home](#) [Log Out](#) [Help](#)

[Mail](#) [Address Book](#) [Options](#)

Current Folder:

 Compose  Printable

Previous

[Delete](#) [Reply](#) [Reply All](#) [Forward](#) [Forward Inline](#) [Add Addresses](#)

[Close](#) Move message to folder:

Subject VS: VS: Opinnäytetyö vuorohoitolasten hyvinvoinnista.
From Harri Sillanpää <hspk@dnainet.net>
Date Monday, May 21, 2007 7:38
To 'Mari Tammisto' <mari.tammisto@student.samk.fi>


Terve !

Juttelin osalle henkilökuntaa ja esitin asian myös johtokunnan kokouksessa. Perustelin asiaa ylipäättään opiskelijoiden tutkimus- / työskentelymahdollisuuksilla. Joten, pistä vaan materiaalia (ohjeineen).

Harri Sillanpää
Harjavallan Sairaalan päiväkoti
Sairaalantie 14 29200 Harjavalta

Quota : 26% of 40MB

mari.tammisto@stude

-  Inbox
-  Drafts
-  Sent
-  Trash
-  Manage Folders

Kysely vuorohoitolaisten hyvinvoinnista

Hyvä päivähoidon ammattilainen. Olen Mari Tammi ja opiskelen kolmatta vuotta sosionomiksi Satakunnan Ammattikorkeakoulussa. Teen opinnytöitäni vuorohoitolaisten hyvinvoinnista. Opinnäytetyössäni pyrin selvittämään vuorohoitolaisten hyvinvoinnin tilaa ja mahdollisia muutostarpeita. Tämä kysely on tarkoitettu sinulle vuorohoidossa työskentelevä. Pyydän sinua pohtimaan vastauksia nimenomaan vuorohoidosta saamiesi kokemusten perusteella. Voit rasittaa useamman vaihtoehdon tilanteen niin vaatiessa. Lisäksi lomakkeen lopussa on kaksi avointa kysymystä vuorohoitolaisten hyvinvoinnista.

Perustiedot:

1	Päiväkoti, jossa työskentelen, ottaa lapsia hoitoon:	<input type="checkbox"/> Päivisin	<input type="checkbox"/> Iltaisin	<input type="checkbox"/> Öisin	<input type="checkbox"/> Viikonloppuisin
2	Ryhmässä, jossa työskentelen on hoidossa:	_____vuorohoitolaista (lapset, jotka ovat hoidossa päivisin ja tarvittaessa iltaisin /tai öisin /tai viikonloppuisin)			
3	Ryhmässä, jossa työskentelen on vuorohoitolapsia hoitavaa henkilökuntaa	yhteensä _____työntekijää			
4	Oma koulutukseni on :	_____			
5	Olen työskennellyt päivähoitoalalla: _____ vuotta	_____			
6	Työskentelen:	<input type="checkbox"/> Päivisin	<input type="checkbox"/> Iltaisin	<input type="checkbox"/> Öisin	<input type="checkbox"/> Viikonloppuisin

Lasten hyvinvointiin liittyvät kysymykset:

	Vastausvaihtoehdot: Kuinka suuri osa lapsista käyttäytyy väitetyllä tavalla (oikealla arvioitavahansi olevat määrät)	Kaikki tai lähes kaikki lapset (100 - 85% lapsista)	Suuri osa lapsista (84 - 60% lapsista)	Noin puolet lapsista (59 - 35% lapsista)	Harvat lapset (34 - 15% lapsista)	Ei kukaan tai pieni osa lapsista (14 - 0% lapsista)
7	Lapsi syö reippaasti ja hyvällä ruokahalulla, hän on normaali-painoinen.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8	Lapsi osaa näyttää positiiviset tunteensa	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9	Lapsi nukahataa helposti päivä/yönunille. Hän ei jatkuvasti esim. käy vessassa tai valita janoaan.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10	Lapsella on hyvä vuorovaikutus muihin lapsiin esim. hän keskustele muiden kanssa, tekee aloitteen keskusteluun ja pystyy sovitteluun.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11	Lapsi ulkoilee mielellään, hän jaksaa juosta ja leikkiä eikä esim. jatkuvasti pyydä sisälle.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12	Yli neljävuotiaalla lapsella on yö - ja/tai päiväkastelua ja/tai tuhrimista	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Lasten hyvinvointiin liittyvät kysymykset:	Vastausvaihtoehdot: Kuinka suuri osa lapsista käyttäytyy väitetyllä tavalla (oikealla arvioitavanasi olevat määrät)	Kaikki tai lähes kaikki lapset (100 - 85% lapsista)	Suuri osa lapsista (84 - 60% lapsista)	Noin puolet lapsista (59 - 35% lapsista)	Harvat lapset (34 - 15% lapsista)	Ei kukaan tai pieni osa lapsista (14 - 0% lapsista)
13 Lapsella on unihäiriöitä joihin kuuluvat jokin tai kaikki seuraavista oireista : nukkumis/nukahtamisvaikeudet, tuskahuudot tai usein esiintyvät painajaiset ja epäselväntoiminen tai puuttuva uniryhti		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14 Lapsi odottaa toistuvasti, että vanhemmat tulisivat hakemaan häntä. Lisäksi lapsi ikävöi vanhempiaan usein.		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
15 Yli kaksivuotias lapsi pärjää ilman tuttia tai peukalon imemistä, tai tutin käyttö on vähäistä		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
16 Lapsi pystyy ikäistensä tasoisesti heikeksi keskittymään johonkin asiaan tai leikkiin. Hän ei ole levoton tai rauhaton.		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17 Lapsella on vanhempiensa/ vanhempaansa hyvä suhde. Hän suhtautuu vanhempiensa/ vanhempaansa ystävällisesti ja molemminpuolinen välittäminen on huomattavissa.		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
18 Lapsi karkaa, vaehtelee tai käyttäytyy/puhuu itsetuhoisesti. Lapsi on iloton, synkkä eikä leiki tai laula.		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19 Lapsi on sosiaalinen ja pyrkii toimimaan muiden lasten kanssa. Hän ei vetäydy tai vältele kontakteja esim. takertumalla aikuisiin.		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
20 Lapsen puheen kehitys on edistynyt, eli yli kolmevuotias puhuvat jo ymmärrettävästi. (Ala huomioi tässä kohtaa lapsia joilla on diagnoosi puheen häiriöihin.)		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
21 Lapsi osaa näyttää negatiiviset tunteensa.		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
22 Lapsi keksii itselleen tekemistä, eikä kysy aikuisilta usein esim. "mitä mä tekisin?".		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

